

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

P. n. čitatelje in čitateljice, ki za leto 1929 Vigredi ne mislijo naročiti, vljudno prosimo, da nam prvi dve številki vrnejo, da se vemo ravnati.

Upravništvo »Vigredi«.

Uredniška molčečnost.

Mira. »Betlehemski pastirji.« Prepozno dospelo, pride za prihodnji Božič.

Prekmurka. Spisek »Moja pot v Ljubljano« ima premalo tehtne in mikavne vsebine za javnost. Lepa je Vaša ljubezen do rodne zemlje. Za lastno vajo v pisateljevanju pa trud ni zastoj. Isto velja tudi drugim.

Hriberski. Brez talenta niste, toda jezik Vam še težave dela. N. pr. »vabé« namesto »vabijo« se ne more reči. »Brtje oživlja in cvetje dehti«; v tej zvezi je pravilno: brstje se oživlja. »Tja imam želje«, pravilno: T a m imam željé; pač pa bi bilo prav: T j a hrepenim . . »vabi iz sveta jéče — prevarano srcé«. Ako je nag'as »s v e t á«, imamo zmisel, toda ritem zgine; če beremo »s v é t a«, dobimo drugi pomen. Svét, svéta, nemško die Welt; svét, svéta, nemško der Rat. Slovniške napake pokvarijo vsako pesem tako, da je niti popraviti ni mogoče. — Sestavek v prozi morda o priliki priobčimo. Skrajšati bo treba.

A. B. »Odprte oči.« Preveč je v pesmici vsakdanjih nepesniških izrazov. Ne recite, češ, to je zabavljiva, ki biča napake človeške in sebičnost. Take vrste pesem je še bolj kočljiva, vsak izraz mora biti na mestu in vzvišen, globok, nov, pomenljiv. Pesnik mora ostro soditi lastne proizvode in se mnogo učiti, naj bi bil še tako nadarjen in zmožen! To bodi povedano ne samo Vam, ampak tudi drugim! Ne smete se zadovoljiti s tem, kar ste dozdej dosegli! Vsi veliki može so se izredno trudili. Odločnost, mo-

žatost odlikuj moške pesmi! Upamo, da je v Vas toliko moža, da nam ne boste zamerili odkritih besed! Da ste res zmoženi in rojen pesnik, nam je priča druga. Nekateri verzi krasno zazvene, le škoda, da z drugimi pokvarite dober vtis! Poglejmo zadnjo kitico!

»Pozimi ti hočem pesem zapeti,

Ko v bele snegove začaran je les,
pokojne so zarje in gorko občutje,
ti moja si vsa in tvoj sem jaz ves!«

Prva dva verza sta res lepa, izraz pesniško nazoren; tretja vrstica že manj ugaja. Ali so zarje samó pozimi pokojne? Tudi spomladi, poleti in jeseni je zarja odsev mirne, blagodejne solnčne svetlobe! Zadnji verz pa vse pokvari. Ni pravega ritma več! In rima »vès«! Zgolj na oko se ujema z lés«; take rime so le navidezne, uho je odločilno pri presoji. Če se pa v kakem narečju »ves« in »les« izreka z enakim samoglasnikom, bi veljalo le v pesmih, zloženih dosledno v dotičnem narečju. — Želimo Vam kar največjega napredka! Gotovo nas boste o priliki razveselili z verzi, polnimi občutja in lepote, ki pa bodo v soglasju tudi s treznim razumom.

Belo Nagelj. Prejeli poslano. Hočemo pa še tehati in ponovno brati s presledki. Prihodnjič odgovorimo.

Ivanka B. Vaša želja, naj bi prinesla novoletna priloga monograma IB in MB, je došla prepozno, da bi jo mogli upoštevati, ker imamo namreč vzorčne po'e vedno že za par mesecev naprej pripravljene. Ustregli bomo Vaši prošnji v prihodnji številki.

V vsako hišo Mošorjeve knjige!

Vsebina.

R. L. T.: Princ Karneval: Razživi se!	Krščanstvo	34
Modrost: Pomni, človek!	Brat Nardžič: Dekle z zagonetkami v očeh	35
Dr. P. Roman Tominec, O. F. M.: O de-	Miriam: Hrepenenje	38
kliški duši	Hriberski: Pomladanska	38
Beseda	Fr. Z.: Marijine večerne ure	38
Francka Zupančič: Februar	Krista: Strte nade	39
Življenje	P. O.: Tebi, Mici, v spomin!	39
Lojze Golobič: Olgica	Lojzika Horvatič: Kot bela sveča	40
Mira: Deklici na pot v življenje	Ivo Kermavner: Ženska telovadba na	
Francka Zupančič: Luči in sence	Amsterdamski Olimpijadi	40
Hvaležnost	Od srca do srca	42
Lojzika Horvatič: Ob uri spoznanja	Vigrednica-gospodinja	44
Julija: Zakaj?	Vzgojeslovje	45
Hriberski: Večer	Organizacija	47

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. februarja 1929 — Štev. 2

Princ Karneval: Razživi se! *Modrost: Pomni, človek!*

Draga sestra! Želela si, naj Ti za dneve preživahnega človeškega urvenja, ko princ Karneval visoko vihti svoje žezlo in se mu ves svet tako vdano klanja, napišem nekaj misli, da lažje najdeš prehod v dobo resnobe in večnostne misli o žrtvi in odpovedi.

Jaz umevam to nasprotje skrajne razigranosti in plemenite resnobe postnega časa takole. Vsa si mlada in vse v Tebi polje življenja, neugnane, kipeče sile, radosti, razgibanosti. Vesela čutiš mlado moč svojega telesa, prožnost korakov, prijetnost napora in še prijetno trudnost zvečer po dovršenem delu. To je pesem Tvoje telesnosti.

V mraku, v zgodnji uri, v noči brez spanja pa zapoje v Tebi še nekaj drugega. Hrepenenje po nečem, kar bi Te neskončno osrečilo, kar bi ne smelo imeti meja in nobenega konca, se vzbuja v Tebi. Tedaj Te zaboli vsaka, tudi bežna, nelepa misel, vse v Tebi hoče lepoto, dobroto, resnico. To je pesem Tvoje duševnosti.

To dvoje: telesnost in duševnost, kar je bistvo človeka, redko zveni v lepi harmoniji. V pismu berem: „Meso poželi zoper duha, duh pa zoper meso.“

Ista razdvojenost se kaže tudi v nasprotju človeške razigranosti in resnobe. Čas predpusta je poudarjanje telesnosti, čas posta poudarek duhovnosti v človeku.

Tvoja in moja naloga je, da bodi tudi sproščena telesnost še vedno pokorna duhu, ki mora vladati. Vedno se da najti lepa, zlata srednja pot, ki človeško srce obvaruje trpkosti, ponižanja, ali prepoznih solza in grenkega kesanja.

Skušaj to doumeti in razumela boš vse bolj globoko človeški smeh, pa tudi njegov jok. In tudi to spada v lepo dekliško dušo, ki v zrelost raste.

Lep, prisrčen pozdrav!

Vdani R. L. T.

O dekliški duši.

Možnost oblikovanja.

Komaj sem pričel govoriti o oblikovanju dovršenega dekliškega značaja, že sem prejel nekaj drobnih pisem z dvomi, pomisleki, češ, kaj bom jaz Beatrice in lučka drugim, ko mi vsi pravijo, da iz mene nič ne bo in da sem vedno slabša.

Take in enake ugovore sem pričakoval. Saj je nekaj povsem naravnega, da človeka, ko prične veliko delo in ko ovire pri delu polagoma spoznava, zajamejo dvomi o uspehu.

Marsikatera naših dragih sester se je po resnem preudarku začela prav tako bati in dvomiti sama o sebi. Ne morem, pa ne morem, nisem zato rojena, kaj morem zato, da sem že po naravi taka.

Ti ugovori ne drže. Tisti, ki trdijo in uče, da značaja ni mogoče oblikovati, se motijo in nespamet uče. Kdor pa sam o sebi trdi, da se spremeniti ne more, je len ali pa tako bojazljiv, da si ničesar ne upa, ne upa celo pričeti boja proti slabostim, ki mu razjedajo lastno notranjost in spodkopujejo njegovo življensko srečo.

Izkušnja in dejstva govore, da je človek zmožen oblikovanja, in sicer na obe strani: v dobro in slabo. Kaj vsega ne povedo imena: Avguštin — do svojega tridesetega leta samo živeti, uživati — in zatem po milosti božji in lastni volji velikán duha in srca, svetnik, učenjak, pisatelj in pesnik in učenik. Marija iz Magdale, Marija Egiptovska — greh in naslada v vseh oblikah je bil delež njune mladosti — sijaj svetosti je obkrožal zreli ženi. In naša doba tudi ni revna na takih vzorih. Sam vem, za dve ali tri sloveče filmske igralko, odlične po lepoti in slavne po uspehih, da so šle v samostan, ena h karmeličankam, ena k usmiljenkam. Še lansko leto je odšla komaj dvajsetletna mojstrica v tenis-igri prav tako v samostan, da poišče lepših ciljev, kot so prazni naslovi. Seveda, da svet tega ne poroča rad. Preveč boli tak zgled, preveč glasno očita.

In zakaj ne bi mogla ti, sestrica, napraviti recimo iz povprečnega, vsakdanjega dekleta, nekaj posebnega? V vsakem izmed nas tiči, da boš vedela, konček angela in konček satana. Tvoja stvar je, kako boš za delo zagrabila in koliko moči bo v tebi.

Če bi res ne bilo možnosti oblikovanja, čemu potem vse to razgovarjanje o vzgoji? Čemu potem trud vrtnarja, ki divjo rožo vsadi in jo cepi ter neguje, da privabi iz nje cvet kraljevske lepote in vonja? Čemu potem knjige o vzgoji? Čemu se naše matere trudijo za otroke? Vsak dan trikrat jesti — potem pa spat in stvar bi bila opravljena. Veliko manj dela bi bilo in manj skrbi. In zakaj potem države tekmujejo med seboj za tem bolj urejeno vzgojo mladine, ki je vsekakor upanje sleherne celote? Žastonj gotovo ne!

Seveda moram še enkrat povdariti, da ima vsaka svoj naturel ali temperament, svoje naravne lastnosti, o katerih ne more sama odločati. Toda tudi umetnik ne more določiti trdote marmorju ali lesu, iz katerega kip oblikuje. Marmor je lahko siv, kakor je naš kraški, je lahko snežnobel, kakor je kararski, je lahko tudi teman, kakor je naš podpeški, in vendar sem že videl dovršene umetnine tudi iz navadne ilovice napravljene in še danes nas gane obraz sloveče nürnberške Madone, ki je iz preprostega lesa izrezljan.

Torej ni potrebno, da bi čez noč postala iz živahnega naturela Ivanke resnobna Marija. Vsaka v svojem po svoje. Na božjem vrtu niti dve roži nista povsem enaki; vse pa morajo biti vredne božje bližine.

Dolžnost oblikovanja.

Smoter in cilj vse vzgoje je: dovršena osebnost. Vzgoja je seveda telesna in duševna in oboje je za osebnost potrebno. Seveda so pa slučaji, da je telo povsem slabotno, duh pa je tako močan, da tudi še tako slabotni telesnosti podeli kraljevski pečat, ali morda bolje povedano, da na telesnost skoroda pozabimo.

Prav zato se pa tudi vzgoji duševnosti posveča neprimerno večja pozornost in večja skrb. Krona vzgoje je potem lep, močan značaj.

Najsi je kdo še tako spreten v svojem poklicu, pa bi značajan ne bil — njegova pot ne bo srečna. Najsi je kdo plemenit po rodu, po krvi, najsi ima prednike, ki segajo stoletja nazaj, najsi so mu odprta vsa vrata, najsi je bogat kot Krez — če pa značajan ni, ne bo našel ne prave ljubezni, ne spoštovanja, ne zaupanja, ne vdanosti, in ker vsega tega ne — tudi sreče ne.

Ne gre zato v življenju, kaj človek »ima«, čeprav je tudi to važno, ampak bistveno je to, kaj človek »je«. O Jezusu beremo, »da ni imel, kam bi glavo položil« — in vendar je bil vse in je še naša zadnja in prva sreča.

Še tako sijajni talenti brez globoke srčne izobrazbe, kar je isto kot lep značaj, so se izmaličili, da nas še danes njih delo, njih misli očarajo, njih osebnost pa odbija.

Tak je bil na priliko Voltaire. Duhovit, bistrega duha, jasnega razuma, poleg tega pa je imel srce tako podlo, tako umazano, lakomnik, obrekovalec, nizkoten, da se nam gabi, če beremo njegovo življenje v podrobnostih. Zelo nesrečna smrt je zaključila to sicer tako bogato življenje, ki bi bilo lahko tudi lepo.

Podobne poteze samo v manjši izmeri in drugačnih oblikah najdemo tudi pri Frideriku II. Velikemu. Z Voltairejem sta bila nekaj časa prijatelja, dokler ni to prijateljstvo nujno prešlo v medsebojno preziranje in gnus.

Že ta zgodovinska dejstva kažejo — pa bi jih lahko še veliko navedli — kam privede človeka še tolika nadarjenost, če ni združena z globokim, lepim srcem in plemenitim mišljenjem.

In iz tega izhaja z nujno doslednostjo, da si sama sebi dolžna — oblikovati svoj značaj. Saj je to cvet tvoje osebnosti, saj je v tem združena vsa lepota, ki jo zrel človek premore.

Kaj pa si tudi, če nisi značajna? Igračka slučajev, cvet na polju, ki ga veter poljubno maje, igrača lastnih nagnjenj in strasti. Brez notranje opore, brez vsake trdnosti in stalnosti. ter doslednosti. In če nimaš lepega značaja — ali ne odpiraš s tem vrata mnogoteri bolesi, bridkostim, ki jim vsem niti imena ne vem. Bi imela priliko v življenju, to in ono doseči. Vse je pripravljeno. In tedaj stavi človek, ki bi ti pomagal kvišku in naprej, vprašanje: kakšna pa je? in od tega odgovora je odvisno, kakšna bo tvoja bodočnost. Angleški pisatelj O. S. Marden pravi tako lepo, da marsikdo do praga pride, potem pa omaga in si čez prag ne upa. Za vratni ga pa zastoj čaka sreča. Ali bi rada, da bi bila to slika tvoje poti, sestra?

Pomni, da z vsako napako, ki jo odložiš, z vsako lepo potezo, ki si jo vklešeš v svoj značaj — zapreš studenec bridkosti in odpreš srebrn vir sladkosti in življenjskega veselja.

Oblikovati svoj značaj si dolžna tudi soljudem. Nihče ne more živeti povsem sam zase. Navezan je vedno in povsod na družbo. Izjeme posameznikov, recimo na samotnih otokih, so zelo redke in kratkotrajne. Duhovito pripoveduje o tej odvisnosti človeka od družbe F. W. Foerster v svoji knjigi za dečke in deklice. Poglej, pravi, samo vžigalico. Tako drobna je. Porabiš jo in jo vržeš proč. Toda, koliko tujega dela je v eni sami taki vžigalici. Nekje je nekdo sekal les, nekdo ga je zvozil do žage, nato v tvornico, ondi

so les oblikovali in po dolgem, dolgem potu pride v tvoje roke. In isto velja o vsaki stvari. Enako tudi človek živi vsakdanjosti v tesnem stiku z drugimi ljudmi. Pred vsem pride v poštev družina, kjer živiš, osebje podjetja, kjer morda delaš. Pisarna, kjer si morda uradnica, tvornica, kamor hodiš, družba, kamor zahajaš. To so občestva, ki pričakujejo od tebe upravičeno čim lepši značaj. Čim bolj si dozorela, lepa, plemenita, tem bolj ti bodo zaupali, tem bolj se te bodo drugi oklepali, tem več ljubezni boš našla na potu življenja. Istočasno pa pride tvoja sposobnost, resnoba, tvoja spretnost in doslednost na dan in tako imaš vedno več izgleda, da te bodo upoštevali, ko bi imela napredovati. In to velja za vsak poklic — bodisi, da si učiteljica, bodisi uradnica, bodisi kmetsko dekle, bodisi tovarniška delavka ali karkoli. Povsod vplivaš lahko dobro, povsod slabo. Ti si navezana na druge, drugi so nate. In studenec, ki ni čist, ne more dajati dobre vode.

Da samo sebe izpopolnjuješ — si dolžna B o g u. Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, tako nas vera uči. Greh pa je zatemnil tisto prvotno lepoto, uničil prvotni sijaj, zabrisal je prelepe poteze božje slike-umetnine. Da to sliko izpopolniš, da vse nedostatke odpraviš, to je tvoja nad vse važna naloga na zemlji. Saj je vse bojevanje, prizadevanje, hrepenenje po lepšem življenju — samo stopnjevanje prošnje in molitve: upodobi moje srce po Svojem božjem. Saj veš, kaj je naročil Jezus: »Bodite sveti, kakor je vaš Oče, ki je v nebesih...« In tebe, sestra, ni izvzel.

(Dalje prihodnjič.)

Beseda.

Vsaka zapisana ali izgovorjena beseda je izraz žitljenja in v gotovi obliki dalje deluje.

Mogočnih besed bi se smeli malokdaj posluževati, ker smo tudi vsebini besede dolžni spoštovanje.

Ko bi se ljudje živo zavedali vsake odgovornosti potom besede, bi postali molčeči.

Najpeč besed ima danes vrednost obrabljenih novcev, saj ne pazimo na njihovo vsebino.

Mnogo govoriti ni težko. Težje je malo — toda dobro govoriti.

Duhovita beseda more potegniti ves narod za seboj; odmev besede more zidati ali upostoševati.

Nobena beseda ni brez pomena; četudi jo izrečeš brez premisleka, je ona odsev tvoje duše.

Ni vseeno, če besede tjavendan izdrdraš, ali če položiš v nje naglas svoje duše.

Ako smo izrekli veliko besedo, po kateri sami ne znamo živeti, ta beseda ni naša.

Dovoli, da slišim nekaj tvojih besed, in povem ti, kakšna je tvoja duševnost.

Francka Zupančič:

Februar.

V našem mladem letu nas vabi februar k zbranosti. Nekaj daljši so pač dnevi, a ne lepši. Tih in glasno zveni v mamljivih urah godba: »Pridi in pozabi trpkost življenja! Rajaj! Ne poslušaj starosti — mlada si, polna radosti in življenja.« ... Plakati, časopisi, vabila ... in utripajoče srce; kot da bi imela krila, krila lahka in brza in vihrajoča ... seveda nikakor ne šumeča krila večne jasnine.

Oj, duša, da bi ti bil že sedaj dan večnosten pogled na najskrivnejše zemске stvari, bi videla nepregledno dolge vrste plakajočih, izgubljenih, zapuščenih in zasmehovanih tvoje starosti, ki niso imele moči upirati se vabi in omami in so mislile, s pisanimi krili metuljev v vrtincu in vrtoglavosti tako

hitro minečega predpusta, porajati v njih življenjsko srečo, v njih življenjsko ljubezen. Vse njihove tihe deklishe upe in želje so stavile v kratke ure, a bile tako brezmejno razočarane nad pustnim princem, ki jim je ugrabil deklisno čast, deklisno krono raz razmršenih kodrov in izginil v noči kakor tat. Ej, kolikokrat je prekleta in kako bridko objokovana radost mnogih — objokovana včasih vse neutolažljivo življenje!

»Ali naj zakopljem mladost — brez smeha in radosti? Po trudapolnem dnevu tudi malce pozabe in razvedrila?« .. Ej, kljubujoče in poželjivo in .. Res je! Mladost brez smeha in pesmi, veselic in vencev, ni mladost. Smej se, poj v cvetočo planjavo, samo pazi na tvoj korak in ne poj pesmi, ki bi je ne smel čuti tvoj angel in bi jo zabeležil v nemiljivo knjigo. Pomisli, da imaš res dvoje kril, daljnih, belih peroti, ki sta prelepi, da bi te ponesli v šumno in bleščečo plesno dvorano. Njihova moč pak te lahko ponese čez temino in nad zvezde kvišku v objem tvojega Stvarnika, ki je v raj. Pomisli mnogokrat, da vsaka topla beseda, vsaka peščica usmiljenja, vsak korak zvestobe, vsaka tiha žrtev, vsaka božajoča tolažba in bodrilen lek tujih ran — je polet kvišku.

Glej, če ti enkrat, oh — in morda lahko prav kmalu — minejo vsa šumna slavlja, izzvene vsi akordi godbe in sladkih besedi, in te ne čaka drugega kot še velik, zadnji poziv, tedaj ne bodo metuljna krila lahkomišljenosti, ampak velike peroti dobrega, ki ti odpro žareče daljave k poletu v tvoj dom in vsako delo ljubezni bo vzdignilo svoji roki, prosilo zate in te priznalo v oni poslednji tvoji zemski uri.

Pridi, duša, z menoj na ozko stezo luči! Pusti, naj zvene in vabijo fanfare hitro minljivega veselja: Kaj tebi mar! Ti veš, da te čakajo večne harfe in fanfare v večnosti. Kako bi se mogla dičiti s pločevinasto krono in našemljenostmi ... ko je najčistejše čelo ovijala trnjeva krona ... duša, zate in zame!

Visok cilj naredi korak lahek in še višji cilj uči leteti. Glej, tega se hočemo učiti, lahkega koraka, idealov, poleta k najvišjemu vzoru. In če bi te dražile skušnjave z omamo veseličnega hrupa, tedaj misli prej na tvoje bele peroti, razpni jih, kolikor daleko moreš, in za teboj izgine v prazni senci vse, kar te teži in hoče omamiti.

Življenje.

Zavedamo se svoje rasti in svojega dozorevanja v poslanstvu, katerega nam je določil Bog; zato ima življenje za nas le toliko vrednosti, kolikor si je znamo sami pridobiti.

Truditi se moramo, da zajamemo globlji pomen vsakega doživetja, ki gre mimo nas, ker le na ta način resnično živimo.

Vsako življenje ima svoj namen. Lahko se temu namenu protiviš in deluješ ravno v nasprotno smer, toda — nikoli ne more nihče trditi, da njegovo življenje ni imelo določenega smotra.

Čim manj sebično je tvoje delo za druge, tem bogatejša bo žetev, katero boš mogla poslati Gospodu.

Življenje naj nam ne bo gonja za nečem, brez miru in tudi ne brezdelno počasno umiranje. Ako naše delovanje spremlja misel na večnost, imamo dovolj snovi za smiselno življenje.

Pred Bogom postane revno vsako življenje, ki ostane brez večne vsebine. Naše življenje bi postalo mnogo srečnejše in veselejše, ako bi pometali v morje vse neizpolnive težnje.

Medtem, ko žalujemo za brezmiselno zapravljenem preteklostjo, pozabljamo s pridom izrabiti sedanost.

Ne včeraj in ne jutri — takoj prični vladati in oblikovati svoje življenje!

Olgica.

2. Olgica.

Iz siromašne zemlje je zrasla Olgica. Lesena bajta, kos gruntiča, šibka mati in pijani oče, to je bil svet njene prve mladosti. In ko je neki večer mati ugasnila kot slabotna lučka, Olgica ni jokala, ker ni razumela strašne tajne groba. Ni vedela, da se nad materjo krov ruši in da grunt umira. Sele drugi dan se ji je jasnilo: grabila je mater za mrzle roke, naj ji napolnijo skledico z močnikom. Ali glej, ona na beli postelji spi in se ne vzdrami. Prazna ostane skledica v jutro, na poldan, na večer. Materi je srce mrzlo, ne čuje več, a kaj drugim mar za njo! Ob tihi postelji stoje starice in molče. Očeta kot drugekrat ni. Zanj ni nič poseben dan to. Morda v tem, da je odslej svobodan ptič: nihče ga ne bo na večer svaril, nihče se jokal nad njim.

Hiša se je rušila, njivice so sahnele: oče je pil, pil, Olgica pa se je po vasi klatila. Dobre matere so ji skledico polnile kot svojemu detetu:

»Jej, božek, jej, saj nimaš ne matere ne očeta.«

»Imam očeta.«

»Imaš, Olgica, imaš, pa bolje, da ga nimaš.«

Olgica je strgala skledico, ni doumela tujih besed.

Nekega jutra so štirje sosedje udarili po vratih, da se je votlo odzvalo. Prinesli so v rjuhi njenega očeta. V mlaki vode je utonil; na obraz se je zvalil in ni se mogel okreniti... Ko so ga v zemljo položili, je prišel krčmar Jure, pri katerem je Olgičin oče v danu in noči živel; razodel je, da je pri njem njive in senožeti in bajto in Olgico zapil...

Olgica je hodila v šolo, pasla krave, bila lasana, kadar je popasla tuje njive. Razsul se ji je svet živih otroških sanj, iger, brezskrbja; začejala je živeti življenje trpke resnice. To ji je vdolbilo resnobo nad oči. Smejati se je znala v družbi, kakor da srebrna voda žubori; ali ko je bila sama, se je raztožila; malo dekletce je mislilo in se raztožilo... Mehkoba ji je počivala v modrih očeh, v pšeničnih kodrih in v topli besedi. Pogled njen je mehko brodil skozi vsa vrata v srcu, da si zadržtel, ako si se domislil grdega greha, ki si ga nekoč storil: zastidil si se pred njenimi čistimi očmi. V prsih ji je cvela bela roža. Ako je udarila vanjo težka deževna kaplja, se je upognila v blato in se dušila. Njeno srce je bila roža: samo vzdih je ujelo od bogvekod, že se je solzilo. Ako so zvonovi na groblju zaječali v pogrebno jutro, je mislila na svojo mater in se trgala od ihte.

To je bila Olgica v desetih letih.

Krčmar Jure je imel malo trgovino. Za to je hotel odgojiti sina Stanislava; ali ta je bil len, zaloben, nič ni držal v glavi, nič razumel trgovskih poslov. Šel je v vojake, tam se je spridil in ni se več vrnil: pozabil je očetno zemljo in ognjišče. Za žandarja se je vpisal in vihtel jermen nad tatovi in roparji tam nekje na jugu... Olgica pa je rasla v sveže, brhko dekle. Šestnajstletno je vzel Jure v trgovino. Kot se siničica nosi od veje do veje, je plavala Olgica iz kuhinje v sobo, od tu v trgovino, v klet. Zlate roke je imela: povsod je bila in vse. Življenje je prebudila v Juretovi hiši. Možje so hodili v krčmo kot v cerkev, da so gledali Olgico; v trgovini so se drenjale matere, katerim je na platnu vrezala dobro mero; a najbolj so se gnetli fantje, ki so za njen topel pogled zakasnili pol maše... Juretu so denarji cveli. Imel je čudežno vejico v predalu; na njej so zoreli tisočaki. Ta vejica je bila Olgica.

Ali nekoč je Jure pozno v noč štel. Štel je in ni naštel. Na kopici tisočakov mu je ležala težka dlan. Obrvi so se mu namršile, zgornja ustna se mu je izveznila preko spodnje v neskončno trd izraz.

»Olga,« je zarenčal Jure v kuhinjo in vsekal z masnim prstom po kopicah tisočakov, »eden manjka.«

»Tako! Štejte še, pomotili ste se.«

Jure pa ni štel. Surovo, kot vsi za zlatom hlepečih starci, je udaril:

»Olga, tatica!«

Strašno se je razlegala psovka po Juretovi hiši; iz kleti in podstrešja se je jek zlokobno odbil: tatica, tatica... in se zadrhl kot mrzlo jeklo v Olgicino srce. Ni odgovorila; le divji plač se je izvil iz nje. Zbežala je v svojo sobico, kjer se je zrušila pred sliko Matere božje:

»Mati, potolaži, potolaži...«

Drugo jutro je vzela svoje stvari in šla. Dolga in žalostna ji je bila pot: saj ta polja, ti ljudje nosijo njeno mladost. Jure jo je zval:

»Ostani, Olgica, vem, da so ti roke čiste; pijan sem bil sinoči...«

Žal mu je bilo čudodelne vejice, ki je usihala... Ni se vrnila. Pustila je mladost in ljudi in šla. Široko so ji bila odprta vrata v svet, lepi, brhki deklici...

Od Jureta do Semiča se je zalila njena pot s solzami: srce so ji odprli in ji pokazali laž in greh.

Brez pokoja se je Olgici točila kresna noč.

Štefana ni bilo več k ognju, zato se je s Stanislavom vrnila po strmih, izgledanih stezah v Semič. Legla je in spustila lase preko oči, da bi ji iz teme tiho priveslaval sen. Ali ni ga bilo. Misel se ji je dvignila na pot do Smuka, kjer rdeč kres iz zemlje vre: tam je ostal on, lepi Števo...

»Vem, radi Stanislava se nisi vrnil, Števo. Ljutiš se nanj, ker je bil nocoj moja straža.« Kes jo je klal v srcu. »Ali ga naj s kolcem gonim? Ne bi ga mogla, pa če bi me hotel vtopiti v žlici vode, preboječa sem. In tako me sodiš krivo, ti moj lepi fant. Pa, Števo, ker se mi braniš, te ljubim. Ako te dobim, vem, da kot ti — ni še nihče na svetu ljubil. Dober si, lep si, vesel si; jaz pa sem žalostna, ker sem sama. Števo, daj mi vsaj čašo od tvoje sreče, da jo spijem in umrem...«

Še ena misel se je splazila iz srca. Krenila je preko ceste skozi zaprto okno:

»Nisi lep, Stanislav, ali tvoje telo je polno, sočno. Telo mi je všeč, ti sam pa si mrzel kos mesa. Ali jaz sem žejna vroče, vroče duše, ki je ti nimaš...

Števo, Števo, samo ti si moj kralj; samo tvoja sem, pa če me v blato pohodiš...«

Kasno v jutro se je odnekod prizibal sen...

Komaj so se vrata v Tončkovo trgovino odprla, je vstopil Stanislav. Krmežljave oči so mežikale Olgici:

»Zdravo, dekle!«

Tiho.

»Ho, te še drži od sinoči? Ne bom več tvoj čuvar, kadar boš šla med fante; naj te pojedó. Da sem izostal, bi Števo ne iskal tako dolgo drv... E, pa kaj bi tam! Zakaj sem ti jaz! Nisem dečko in pol? Hej, za dva taka, kot so tu. No, Olgica, nasmej se in daj mi roko!«

»Pusti me, Stanislav!«

Zresnile so se mu sive oči, gube so se vdolble na čelu:

»Vem, da te nisem videl, dokler si bila pri nas, ne srdi se! Dekla si bila in še dete, zato sem bil slep. Dolgo sem od doma, tujina mi je razbičala dušo — in zdaj vidim. Ni ti prav, da vidim?...«

»Prepozno, Stanislav, moje srce se je drugemu odprlo.«

»Ah, kaj je to, srce! Srce nima vrat: vsakdo more noter in ven. Kaj torej izbiraš. Kdor potrka...«

Šel je do nje in ji roke lovil.

»Ajdi, nič nimam s teboj, kaj laziš za mano! Mrzim take ljudi, ki trkajo, lažejo in gredo... Stanislav, ven hodi!«

»Če je tako, dobro, grem; tvoj ukaz mi je svet.«

Ko je mrklo koračil skozi vrata, je Olgica v bel robec zajokala:

»Zdaj sem še tebe, Stanislav, udarila, ki mi nisi nič zlega storil kot to, da me rad imaš. Kot psa sem te pognala... O moje srce, zakaj si tako, da samo jokaš. Ubila se bom...«

(Dalje.)

Mira:

Deklici na pot v življenje.

*Življenje, ki ga gledaš pred seboj,
prekrasno je in polno sladkih sanj...
Že vabi svet... Veselo stopaš vanj —
mladosti vonj ti nudi svoj napoj.*

*Na tvojem licu se blesti smenljaj,
na tvojem vrtnu mnogo lepih rož...
Ah, čuvaj jih! — Da plakala ne boš
za njimi, preden maja mine raj!*

Francka Zupančič:

Luči in sence.

Žeja te. Žejna si luči, solnca, vzduha. Hotela bi proti luči, solncu, v življenje... Hitela bi, planila... brez postanka hitela neutrudljivo noč in dan, mesec in leto. Hitela bi, ne glede na cesto in ne oziraje se niti v mislih na prazno preteklost. Naprej, dalje, proti solncu, proti luči... v življenje. Kakor cigani... dalje, dalje... globoko vdihaje opojno vonjavo, ki omamlja... Kljubovaje vetru, dežju, snegu... Dalje... po zasneženi in samotni cesti, polna moči... po ledeni in megleni cesti z vso svetlobo svoje neutешne duše... dalje brez postanka... dalje.

* * *

Grozen udarec srcu. Mreš pod njim. Potem konec in nič več. Zasmejala si se. Zasmejala v vrtincu... in se oddaljila po belo zasneženi cesti. In vendar je bilo toliko solnca, luči, da je slepilo... in ko si se vrnila v tišino svoje izbice, nisi skoro več videla, tako te je oslepil in omamil pogled v solnce... Smejala si se... a smeh je bila le bolečina. Z obema rokama si trdno stiskala srce, da bi se ti umirilo in jenjalo biti sunkoma.

Tako nenadoma nisi pričakovala udarca in kljub temu, da si hotela zadušiti in prepoditi smehljajočih se ustnic njega vtis, si vendarle čutila, da je občutek nekega dne pognal globoko v srcu koreninice. Čutila si, da je postajala zapuščenost s slednjim dnem večja in bridkejša v duši, zapuščenost, ki je izvirala iz nečesa, kar ti ni bilo docela jasno. In nisi se smejala več.

Krčevita, neznosna boleost se je vrinila v tvoje srce, te zbadala kot trn, odpirala ti s silo nezaceljeno in nepreboleno rano in ti stiskala srce kot s kleščami.

Zgrudila si se na stol, brez moči, strta, uničena; z dlanmi si zakrivala obraz in jih zopet pritiskala na vroče čelo in... si želela v tej muki smrti.

* * *

Duša, duša, vzdigni in otrisi se svoje otrplosti! Glej, koliko solnca ozivlja naravo, v kolikem cvetnem opoju diha zemlja. Prepodi svojo žalost! Življenje je lepo — ga li ne vidiš? Mlad si še... V življenje nam je treba preko toliko trpkosti, mimo gline in blata, in četudi se ga ogiblješ sama, te oblaté ž njim drugi. In to je življenje slednjega dne, vseh dni, vseh ur. Ljubi ga, kakršno je. Trpiš, vem, a ravno v bolesti moramo tembolj ljubiti to življenje.

Otrisi se, duša, otrplosti, ki te uničuje, ubija in mori. Otrisi se in korakaj ponosno do bleščéce zarje, vzvišenega vzora. Idi, idi dalje in ne oziraj se na grdobo in hudobijo sveta, ampak dvigni zaupno pogled kvišku, k nebu, ki je modro in jasno...

Tam gori, visoko nad človeštvom, je tvoj vzor, sen tvoje duše... Smehljaj se novemu solncu, novi luči, ki te objemljeta v najčistejši zarji.

Hvaležnost.

Devet in devetdeset odstotkov ljudi tarná in jadikuje, en sam odstotek oslane za tiste, ki se spominjajo, da so dolžni Bogu hvalo za ljubezen do človeštva, katera nikoli ne počiva. Božja ljubezen je vedno čuječa, tudi takrat, ko, otrpli od trdote življenja, mislimo, da je ni več.

Sestra, preden tarnáš, premisli, da vsi naši temni kakor svetli dnevi ležijo kot gnezdece v božjih rokah. Zakaj bi torej tudi me, enako pličkom, ne mogle zapeti Stvarniku brezskrbnih zahvalnic?

Pa ne samo Bog, tudi naše življenje pogrésa hvaležnosti! Kje je, kam se je zgubila? Saj je postala že tako redka, da nas človek, ki ta lepi čút še poseduje, kar v oči zbode.

Joj, kako žalostna je dandanašnja deca! Še naši starši, no, celo mi kot otroci, smo se še razveselili, če nam je nekdo podaril za god lepo poslikano škatlico ali zlat papirček. In danes? Prinesi otróku, kar hočeš — četudi te je mnogo denarja stalo in si radi tega sama sebi kaj odrekla — z obema rokama bo pograbil stvar, »hvala« — bo pa že običajno pozabil pristaviti. Če se oglasiš naslednji dan, se že skoro ne bo več spomnil, da si mu kaj podarila.

Sestra, Vigrednica, tudi ti si izprašaj vest! Kajti tudi ti si na tem, da prejkoslej, sledeč zgledom, potisneš to svetlo čednost v kotiček, iz katerega ne bo mogla več vstati.

Mnogi so mnenja, da je hvaležnost vezana na besede. Toda, površno izrečena beseda »hvala« sama po sebi ne pomeni nič. Ne v besedi — v mišljenju iščimo vrednoto zahvale. En sam, tih pogled nas more brez besed prepričati o globoki hvaležnosti srca. Na žalost pa smo ljudje, sedanjega hrupnega in vihravega časa, le redkokdaj zmožni opaziti tiho in čisto hvaležnost.

Lojzika Horvatič:

Ob uri spoznanja.

Bila sem potrta, žalostna, bolna na duši. Dih zemlje me je ranil. In ko sem se zavedla, me je bilo strah. — Zahrepenela sem tedaj po Gospodu. Prestopila sem prag svetišča. — Sam je Gospod Jezus! Le večna luč trepeta pred Njim. Stopila sem bliže. Zaupala Predobremu svojo bridkost.

»Gospod, reci le besedo...!« — Začutila sem Tvojo milost, božji Zveličar! Moja duhovna siročina Te je priklicala z neskončnih višin! — Prišel si k meni. Tvoja ljubezen me je dvignila. Spoznala sem, da Ti je lahko ozdraviti dušo in jo napolniti z roso nebeške tolažbe.

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Zakaj?

Oni dan, ko mi je v duši ležala težka boleť, ko je z vso silo udarilo vame veliko, bridko razočaranje, ki je tako zelo, zelo bolelo, ko se mi je počasi, skoro nevede jela rušiti vera v ljudi, oni dan sem brskala po zvezkih in zapiskih iz šolske dobe. Ljubim in hranim jih kot dragocene spominke na najjasnejše, najsolnčnejše dni življenja. —

Toda tisti dan je vsak zvezek, vsaka vrstica, vsaka črka navdajala srce s pekoče-žgočo boleťjo, kot še nikoli! Pa sem našla v nekem zapisku z velikimi, otroškimi črkami zapisane besede: »Velika, skrivnostna knjiga življenja se mi je začela počasi, počasi odpirati. Košček zavese se mi odstira... O, zakaj se mi odpiraš, bodi zapečaten na veke!« — Besede otroške domišljije so bile to; zapisala sem jih, ko sem hodila še v ljudsko šolo in je le včasih mal oblaček zakril jasno nebo. Zaprla sem zvezek, duša pa je zakričala in zajokala: »Zakaj, o zakaj si se mi odprla, ti skrivnostna knjiga življenja, zakaj nisi ostala zapečaten?!« Kar sem kot otrok od daleč slutila in česar sem se bala, da pride, to je prišlo tako kmalu!

»Zakaj rastem in se razvijam, zakaj raste in se večja z mano bridkost? O, zakaj nisem ostala vedno le otrok?!« —

Prišlo pa je spoznanje: Življenje naše je trpljenje, trpljenje od zore do mraka! Toda radi izvirnega greha mora biti tako! Kristus sam nas je odrešil s križem. Na zemlji, na kraju poskušnje, moramo hoditi za Kristusom, križanim, trpečim, da bomo deležni tudi Njegovega poveličanja! — V križu je rešitev! —

Hriberski:

Večer.

*V tiho nočno temino
zvezdica miglja,
kot bi zrla duša
z drugega sveta.*

Krščanstvo.

Praviš, da si kristjana, dobro — izvajaj potem zaključke, do katerih te je krščanstvo privedlo. Ako tega ne storiš, se pred ljudmi umažeš in osmeiš.

Ako nisi toliko pogumna, da bi si upala smatrati krščanstvo v življenju za neizprosno resno zadevo, potem naj ta beseda ne prihaja ob vsaki priliki preko tvojih ust.

Nihče ne bo veroval tvojemu pripovedovanju o delih krščanstva, ako svojih besed ne podpreš z zgledom v lastnem življenju.

Glede tvojega dela in mišljenja, moreš pač varati samo ljudi — pred Bogom bo padla vsaka krinka raz tvoj obraz.

Komur je krščanstvo le plašč ali igra, se ne sme čuditi, ako ga nekega dne na lepem izgubi.

Bojiš se zasmehovanja, če bi se odkrito izrekla za Kristusa in njegovo cerkev, in ne opaziš, da se, radi tvoje neprepičanosti, ljudje še bolj norčujejo iz tebe — in sicer, po pravici.

Čudno — vselej imaš jezik na pravem mestu, kadar je treba zagovarjati gospodinjske ali osebne zadeve. Le takrat, ko nekdo napada vero in sramoti svetišče tvoje duše — ostaneš tiha, kot da si nema!

Dekle z zagonetkami v očeh.

II.

Vaje za cerkveni koncert so se vrstile druga za drugo. Danica in Ivanka sta redno prihajali, toda vselej se je zavleklo pozno v noč. Ivankin mož jih je vsak večer pričakoval z avtomobilom in bil več ali manj nepočakan. Tako sta po končani vaji brez odloga odhajali in gospod Vinko je brez uspeha prežal na novo priliko za razgovor. Drugače pa tudi ni bilo priložnosti, ker je bila Kovačeva hiša zelo oddaljena od cerkve.

Gospod Vinko je postajal nestrpen. Kako vendar nadaljevati pričeto misijonsko delo? Na vse načine je preračunaval in silil v župnika, naj mu pomaga. Toda župnik je bil s pripravami na bližnje slovesnosti preveč zaposlen, da bi mogel mnogo misliti na Daničine in Ivankine posebne dušne potrebe.

Tako so minili tedni brez vsega. Gospod Vinko je imel lepe uspehe s pevci, zlasti z Danico in Ivanko. To ga je močno navduševalo in poln zaupanja je zrl nasproti velikemu dnevju koncerta. Danica in Ivanka sta imeli vsaka svoj solo in še duet povrh, ki sta ga po prvih poskusih zapeli v popolno zadovoljnost skrbnega pevovodje. S ponosom je počivalo na njih njegovo oko, na tihem je pa prosil Marijo, čije pesem sta mladi pevki tako čarobno peli, naj jima ona zapoje v dušah pesem svojega materinskega usmiljenja . . .

Tisto nedeljo pred birmo je župnik oznanil posebno spoved za botre in botrice. Lepo in prepričevalno je govoril o potrebi dušne čistoče, s katero morajo botri spremljati svoje varovance pred oltar — toda kaj, večine botrov in botric, odbranih za slovesni dan, sploh ni bilo v cerkvi. Tudi Ivanke ne, čeravno je imela biti botra kar dvema deklicama.

Gospod Vinko je to takoj opazil, z bolestjo v srcu. Zato je ponovil župnikovo oznanilo pri sledeči pevski vaji. K sreči je bilo v zboru še nekaj drugih botrov in botric, da ni bilo treba z vsako besedo meriti samo na Ivanko. Misijonar je trdno upal, da se to pot Ivanka ne bo uprla in da bo ž njo prišla tudi Danica.

Pa se je motil. Napovedani večer je res prišlo nekaj povabljenih, toda med njimi ni bilo ne Ivanke in ne Danice . . .

Slovesnost o priliki blagoslovitve nove cerkve je prav lepo potekla. Tako tudi cerkveni koncert. Celo gospod Vinko je užival in prav nič ni bil nervozen. Posebno sta ga zadovoljili Danica in Ivanka. Njun duet je dirigiral s takim blaženstvom v obličju, da se nobeno oko ostalega pevskega zbora ni premaknilo od njega. In so pravili, da je bil užitek opazovanja njegovega obraza skoraj tako velik kot ob poslušanju dueta dveh izvoljenih pevk.

Ko sta dopeli, je nekaj hipov ostal na njih njegov nedopovedljivo zadovoljni pogled brez besede, brez kretnje priznanja. Toda razumeli sta. Nista pa slutili, kako bridka misel je prav tisti trenutek vstajala iz njegove duše: Kako moreta njegovi pevki, ki tako angelsko lepo pojeta Mariji z besedo, s srcem bežati pred njo . . .

Slovesnost je minila. Pevci so se poslovili od gospoda Vinka in on se je poslovil od njih. skoraj težka jim je bila ločitev, saj jih je njihov skupni trud za uspeh koncerta zelo tesno zvezal med seboj.

Gospod Vinko je imel oditi po misijonskih poslih na slovečo božjo pot k Materi božji v Puščavi. Slučajno se je dan pred odhodom seznanil s staro slovensko gospo, ki je imela pred seboj isto pot. Sin Andruška naj bi jo vzel

tja z avtomobilom. Povabila je misijonarja, naj prisede, česar se seveda ni branil. Toda avtomobil je imel prostora še za dva ali tri. Takoj se je vzbudila v misijonarju apostolska gorečnost. Prosil je gospo, naj povabi s seboj tudi Ivanko in Danico. Na ta način ju prav gotovo dobimo, tako je računal.

Kovačeva ni sprejela ponudbe. Danici je pa prigovarjala in deklica se ni branila. Potovanje jo je veselilo in Amerike še ni bila videla dosti.

Tako so se odpeljali — okoli osem ur hitre avtomobilske vožnje. Gospod Vinko je bil le na pol zadovoljen. Zakaj ni mogel spraviti s seboj tudi Ivanke? Ali je slutila, kaj je namerjal ž njo? Čudno bitje je človek, kdo naj ga razume? Tako blago srce ima Ivanka, vsaj po zunanosti bi tako sodil, le kako se je mogla verskim rečem tako zelo odtujiti? In ta mala Danica! Kako hitro je tudi ona nastopila v tujini Ivankino pot...

Take in podobne misli so rezale dušo misijonarju. Toda nekaj je bilo, kar mu je skoraj zoper voljo izrivalo. neprijetne misli. Danica je pela, pela vso dolgo pot. Kar ni hotelo biti slovenske pesmi, da ne bi prišla na vrsto. In še razne italijanske vmes. Njen čudno lepi sopran je lil čez polja in travnike, da se je solnčna priroda zdela še bolj zlata. Gospod Vinko se je pridružil s svojim krepkim baritonom enkrat, dvakrat — in je hotel utihniti. Toda Danica ga je znala izzvati s peto, govorjeno in smejočo se besedo, da je moral vedno pogosteje spremljati. Kmalu je bil sam tako zatopljen v petje, da ni nobena pesem več minila brez njegovega sodelovanja.

Šele ko je obstal avtomobil, je utihnila tudi pesem.

Misijonar je takoj preskrbel spremljevalcem prostor v Romarskem Domu. Sam je odšel v samostan ob cerkvi, da se pripravi za popoldansko in večerno spovedovanje. Preden se je ločil, jim je napovedal spored opravil v cerkvi. Ko je omenil čas spovedovanja in skupnega sv. obhajila drugo jutro, je s pomenljivim pogledom obstal na Danici. Njeno oko se mu je izmaknilo in je obviselo na grmiču cvetja pod oknom. Zdelo se je, da jo je nova misel prešinila kakor nepričakovano spoznanje.

Ali ji ni bilo samo po sebi umljivo, da romar prejme na božji poti svete zakramente? Ali si poti k Materi božji ni predstavljala kot romanje, temveč le kot prijeten izlet?

Še v spovednici je bil misijonar nemiren. Ali bo Danica opravila ali ne?

Skoraj zoper voljo je večkrat pogledal po cerkvi. Bilo je že precej pozno, ko mu je iz gruče romarjev pri sosednji spovednici v luči električne žarnice zasijal nasproti rdeči Daničin klobuček. Odleglo mu je in v srcu je priporočil malo spokornico vodstvu Sv. Duha. —

Drugo jutro je med ostalimi romarji podelil sv. obhajilo tudi Danici. Zdelo se mu je, da je pristopila k angelski mizi z zglednim vedenjem in resnično notranjo zbranostjo. Iskreno se je radoval in hvalil Boga, da je spet ena ovčica našla pot nazaj v naročje Dobrega Pastirja. Vse bolj prisrčno ko drugim romarjem je voščil njej: Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa ohrani tvojo dušo za večno življenje! Amen.

In ko je izgovoril, je bil prepričan, da je njegova naloga glede male pevke končana. Že danes popoldne se bo najbrž vrnila k Sv. Janezu, njega bo pa zanesel poklic v nekaj dneh Bog ve kam. In njegove misli so se obrnile od obhajilne mize k velikemu oltarju. —

III.

In vendar se je gospod Vinko motil. Nikakor še ni bil opravil svoje naloge pri Danici. V vsakdanjem površnem življenju komaj slutimo, koliko časa, truda in skrbi bi bilo nešteto krat treba posvetiti nemu samemu človeškemu bitju, nemu samemu neugnanemu srcu. —

Tisto nedeljsko popoldne so se romarji razveseljevali na zelenem griču za cerkvijo. Po blagoslovu v cerkvi so šli na grič med romarje tudi nekateri duhovniki, med njimi gospod Vinko. Potrebovali so oddiha in razgovor z romarji bo prijeten na obe strani.

V večjih in manjših gručah so postavali in posedali romarji v senci košatih dreves. Blizu vrha griča je opazil misijonar same zase svoje tri romarje od Sv. Janeza. Stopil je k njim in se spustil v pogovor. Stara gospa je povedala, da so odložili odhod na drugo jutro. Boji se vožnje ponoči. Andruška se je tiho smejal predse in materina volja je bila tudi njegova. Danica je bila nekoliko nerazpoložena. Čutila se je osamljeno in se je dolgočasila. Nikogar ni poznala in tudi beseda s staro gospo in Andruško ni hotela prav steči. Oba sta bila bolj mirne in tihe narave, Danica pa sama živahnost in mladostna neugnanost. Zato se je začutila tujo na lepem griču in puščoba se ji je hotela oprijeti srca.

Misijonar je razvidel položaj in prisedel.

»Zakaj ne poješ, Danica?«

»Pa bom, če mi boste pomagali,« je takoj svetleje odgovorila.

Ne da bi se pomišljal je napovedal Marijino pesem in sta zapela.

Romarji so se zgrinjali okoli njiju. Poslušali so in uživali. Pesem je sledila pesmi. Pevca sta se razvnela in skušala drug drugega prekositi v občutenem prednašanju lepih napevov.

Med romaricami se je vzbudilo zanimanje za malo pevko. Tako mila je bila za oko in tako čarobno je pela. In misijonarjev glas se je strinjal z njenim, kakor da sta nalašč drug za drugega ustvarjena. Ugibale so in uganile, da sta si gospod Vinko in Danica — brat in sestra.

Pevca sta ujela opazko in se zadovoljno smehljala naivnemu odkritju preprostih romaric.

Nastal je odmor. Ali je zaloga pesmi pošla, ali je bilo treba oddiha? Pavzo je izkoristila sosednja gruča in izpodbodena po zgledu naših dveh pevcev je začela v močnem zboru peti Marijine pesmi.

Misijonarjeve misli so se spet začele baviti z Danico. Po prizoru, ki ga je videl tisto jutro v cerkvi; se ni moglo več mešati neprijetno občutje v njegove misli. Sedaj je bila Daničina duša zopet bela kot golobica in vse je bilo v redu.

Ali ni morda sedajle prilika, da pogleda nekoliko globlje v notranjost male pevke?

»Kje si se naučila toliko Marijinih in drugih pesmi, Danica?«

»O, povsod! Menda največ pri rajni mami. Pela sem pa tudi v cerkvi in v društvih. Da le enkrat slišim pesem, ki mi ugaja, mi ostane za vselej v spominu.«

»Ali je tvoja mama tudi rada pela?«

»Oh, mama!« In Danica se je zvonko zasmejala. »Po ves dan je pela in jaz z njo, če sva bili doma. Prav kakor midva včeraj. Mama je imela krasen alt in je znala brez števila pesmi. Vse križem, slovenske in italijanske. Še v boleznih je pela. Po njej sem jaz podedovala. Komaj sem se zjutraj zbudila, sem že zapela. Mama mi je navadno takoj iz kuhinje pritegnila. Med vstajanjem in oblačenjem sem pela in še sedaj se moram smejati, če se spomnim, kako površno sem se včasih umila, ker bi med dobrim umivanjem ne bilo mogoče peti.«

In prav od srca se je smejala svojim ljubkim otroškim spominom.

»Pa še nekaj mi prihaja na misel,« je nadaljevala. »Moja mama je bila zelo pobožna žena. Rada je molila in tudi mene navajala k molitvi. Jaz sem pa bila včasih trmasta in se mi ni dalo moliti. Tako sem marsikako

jutro, ko sem se prebudila, zaklicala v kuhinjo: Mama, sem že molila. Sedaj lahko pojeva. In zapeli sva, pa me ni prav nič vest pekla, da sem se bila zlagala. Drugikrat sem pa zopet kar zapela, pa mama ni hotela poprijeti. Če sem že molila, me je vprašala. Jaz sem se delala, da ne slišim, kakor da sem tako globoko zatopljena v pesem. Pa je mama pritekla v sobico in me je nežno prekrizala. Jaz sem pa smehljaje na vso moč dalje pela. — Ali niso to srčkani otroški spomini?»

Miriam:

Hrepenenje.

Hrepenenje vsak dan novo, hrepenenje večno — brezkončno, kdaj te utolažim, utešim?!

Ali morda tistikrat, ko se utegnem razigrana smehljati v prijazni družbi?! Ali pa — morda takrat, ko se razjočem sama, v tihi noči?! — Ali morda šele takrat, ko zatrepeče zadnjikrat pogled po blodnem svetu...?!

Verujem, vem: kadar zagledam tvojo lepoto, Gospod!

Hriberski:

Pomladanska.

*Kiti, o pômlad, zemljico zalo,
zarje in cvetje združi v zrcalo.
gledati daj mi v solnčni ogradi
bledo vsaj sliko večne pomladi!*

Fr. Z.:

Marijine večerne ure.

Iz valovitega morja tisočletij nam zmagoslavno doni slavepoln magnifikat skrivnosti polne, blagoslovljene božje Matere; govori najsvetejša skrb in ljubezen do najsvetejšega Deteta; zvesto, skromno doživljanje in prenašanje bolesti in blažene sreče velikega čudodelnika, pretresljiv molk pod lesom zaničevanja v zadnji, najgrenkejši uri s trnjem kronanega in ran polnega Sina. Toda, dozdeva se, da je od te ure Marija zakopala svojo neizrecno bol v tišini; nič več ne poroča o njej, nikak klic jadikovanja, nikako obupno trkanje na večnih durih, nikako divje hrepenenje po rešitvi iz doline solz.

Večerne ure Marijinega srca so odete v molk in morda je ravno to najčudesnejša visoka pesem njenega življenja. Prepolna je zemlja jadikovanj, križane ljubezni, pokopanih upov in želja. Prepolna je domotožnih pesmi, hrepenelih vzklikov po ljubih, dragih srcih, ki so odšla pred nami...

Ne vemo, kako je Marija pretrpela grozno noč velike sobote, kako sreče omamljena doživela velikonočno jutro, kak žar svetega Duha jo je prešinil binkoštni dan; nič ne poroča o nje radosti ob vnebohodu nje Sina bolesti in nič o tem, kar se je godilo dalje. Toda meni se zdi, da so bile Marijine večerne ure ena sama priprava na velik, mogočen praznik, na praznik njene poti domov k Bogu. Njeno srce, s sedmimi meči prebodeno materinsko srce, gotovo ni več bilo temu svetu v radosti in boli. V svetem hrepenenju po zadnji zemski uri je bilo samo dih. Toda nje duša, ki je bila ena sama čaša božjih misli, je v nikdar utrujeni dobroti in ljubavi objela vse človeštvo, za katero je nje Sin doprinesel mučeniško smrt na križu. Trpljenje blažeč, vero utrjujoč, zašle domov vodeč, greh in noč razblinjujoč z lučjo svoje večne čistosti, tako je Marija preživljala svojega življenja večerne ure. In v njen

vhod v večno domovje je zazvonil nepopisno srečen Gloria in excelsis Deo, z vsemi harfami neba in zemlje...

Tudi v našem življenju bo zatonilo enkrat svetlo solnce v hladno, bleščečo modrino večernega truda. Tudi naše srce se pogreza v globoko tišino bolesti, ko zapuščamo sveže gomile in se vračamo v opustošene, žalostne domove. Pa tudi ni treba ravno vidnih gomil; tudi na pokopana upanja, križane želje in izgubljeno ljubezen lahko vrže srce tri lopatice težke ruševine, na ubito zvestobo in umrlo prijateljstvo. Trpko razočaranje lahko inace ugasne solnce našega življenja in srčnokrvavordeča odpoved lahko položi našo prihodnost v globoko, globoko jamo. In to, kar smo ljubili z žrtvesrečno ljubavjo, razpne svoje večne peroti, se dvigne nad zvezde in zemsko srečo in nas pušča same v najtrpkejših urah uničujočega nas hrepenenja, bolesti...

Tu nam je Marija v zgled, kako Bogu bližnja, močna srca preneso najgrenkejšo in jih preobrazijo in ozlate v blagoslov.

Ah, četudi nas je ljubezen prevarala... ali ne plaka tisoč src krog nas po pomoči... Četudi smo pokopale krasne nade... v tisoč drugih srcih velja vzbujati upanje k blagoslovljenemu življenju. In če je nagnila zvestoba nje kraljevsko glavo pod groznim udarcem... ali naj ne vzdignemo naše glave tem više kvišku, da podarimo najčistejšo zvestobo vsem, ki nas srečajo na trudni, prašni zemski cesti? Ali smemo razočarati, ker smo bile nekoč razočarane? Moramo zahtevati odpoved, ker se tudi naše želje niso izpolnile? In ali je prav pozabljeni živče v brezupni žalosti na grobeh onih, ki so šli pred nami v večni Jeruzalem?

Marijine večerne ure! Kolik sij dobrote, vseobsegajoče ljubezni žene in matere, svetega hrepenenja in bogovdanosti dihajo te ure. Nje, kraljice miru! Oj, tudi njeno srce je krvavelo hrepenenja po odišlem Sinu, a to hrepenenje je spreminjala v pomoč človeštvu, tkala tako vsak dan v tih, rdeč venec za veliki praznik svidenja.

Ko enkrat zaide solnce tudi nad našim življenjem in stopamo v večerni luči trpljenja, iščimo nežne sledi stopinj Marijinih, ki je šla prva brez tožba po tej poti in ne bo nam nemogoče ji slediti spoštljivo in previdno v ljubezni, dobroti in blagoslovu. Potem bodo tudi naše temine izgubile njih grozoto in bolesti, ker postanemo kakor adventna sveča, ki se v lastnem vosku staplja v hrepenenju po velikobožični radosti onkraj noči.

Krista:

Strte nade.

*Odeja bela po poljanah,
na nebu le oblak teman...
Kam zginilo si, solnce moje?
Življenja, sreče kje je dan?!*

P. O.:

Tebi, Mici, v spomin!

(9. decembra 1928 umrli Mici Keber iz Sp. Hrušice.)

Nedelja je bila, ko so ti zapeli domači zvonovi...

Tvoje življenje je bilo nepregledna veriga odpovedi in premagovanja. In kar si trpela zadnja leta, ne more nihče povedati; bila si polna tri leta zaprta kot ujetnica, za tistimi zidovi, za katerimi se dan in noč razlega jok in vpitje najbednejših Adamovih otrok, in človeku vzledeni kri po žilah ob spominu na ta kraj. Tam si torej trpela in dotrpela...

Kako si se spremenila! Pa ni čuda, saj je bolezen dolga tri leta orala brazde v tvoj obraz.

Ob vsakokratnem vprašanju, kdaj prideš domov, si vedno, če si se količkaj zavedela in spomnila svojega trpljenja, z boleznim glasom odgovorila: »Nikoli več!« In res! Ni ti bilo dano, draga Mici, da bi prišla zdrava in živa v preljubo domačo hišo. — A prišla si vseeno. Ne živa. Mirno spavajočo so te pripeljali domov, da bi vsaj zadnjo noč in zadnji dan spala med rožami in svečami v domači hiši.

Jaz pa nisem mogla verjeti, da zvonovi pojo pesem žalostinko tebi, Mici; nisem mogla doumeti, da snivaš ti v beli rakvi, vsa bela z mirtinim vencem na glavi, dokler niso padle prve grude razmočene prsti na tvojo rakev. — Takrat je šele dahnilo vame spoznanje: Odšla si — in ne povrneš se več, iz grobov ni poti nazaj! —

O Mici! Ti si končala zemeljski tek, in sedaj stopa tvoja duša varno po stezah večne Lepote in čudovite božje Dobrote. Prosi za nas, da se vsi snidemo nekoč v srečni nebeški domovini!

Lojzika Horvatič: **Kot bela sveča . . .**

Prižgali so nam belo svečo, ko nas je milost sv. krsta oblekla v svatovsko oblačilo. Visoko nad zemljo so zarajali nebeški krilatci, ko so zazrli na naši duši odsev božje lepote. Ljubeča roka Stvarnikova je sama oblikovala nežne dušice. Bile so tedaj bele kot sveče, mehke kakor vosek. Božja podoba je žarela v njih.

— Sestrica! Kot goreča sveča se blestiš, kakor bela lilija dihaš med trnjem! Izroči se brezmadežni Materi, Materi svete ljubezni!

Kot bela sveča naj bodo misli in želje tvoje!

Bodi močna v živi veri, odločno zastraži rahlo lepoto čednosti in nedolžnosti!

Skrbno ohrani svatovsko oblačilo: milost nebeško!

Ivo Kermavner:

Ženska telovadba na Amsterdamski Olimpijadi.

Mednarodne ženske telovadne tekme v Amsterdamu se je udeležilo pet narodov, in sicer: Anglija, Francija, Holandska, Italija in Madžarska. Tekmovalni red ni bil dober, ker je dopuščal preveč svobode pri izbiri orodja in vaj. Predpisanih vaj sploh ni bilo. Ker tudi niso vse vrste tekmovalne na istem orodju, je bila presoja zelo otežkočena. Morda je bila ravno prevelika svoboda v tekmovalnem redu vzrok, da se ni več narodov udeležilo ženskega tekmovalstva. Pogrešali smo čeških Sokolic, ki so nam pri javnem nastopu pokazale nekaj prav lepih stvari in bi bile resen kandidat za prva mesta.

Najprvo so se vršile tekme v prostih vajah in vajah z orodjem. Videli smo nekaj lepih sestav, osobito pri vajah s kiji. Angležinje imajo docela švedsko sestavo. Holandke so nam pokazale prav lepe proste vaje, v katerih so prevladovali gibi v ravnotežju, kar so imele dobro naštudirano. Izvedba s kiji mi ni ugajala. Tudi sestava Italijank je bila dobra. Bile so to mladenke v starosti od 13 do 16 let, ki so izvedle vaje prav dobro, le premalo mehko. Madžarke so imele tudi lepe proste vaje, pri katerih se je pa še najbolj opazilo, da jim manjka moderne gimnastike. Izvedba s kiji je bila krasna, kompozicija lepa. Francozinje se od Pariza (1924. leta) niso popravile. Kompozicija, ki ni bila nič kaj posebnega, je obstojala po večini iz giba iz polpretekle dobe.

Naslednji dan so bile tekme na orodju. Ker ni bilo nič obveznih vaj, niti določenega orodja, zato smo videli različne sestave, po večini simultane.

Reči pa moram, da so me dekleta s svojimi vajami na orodju razočarale. Precej sem že videl ženske telovadbe na orodju, toda kaj takega nisem pričakoval. Vaje Holandk na dvojnih krogih (istočasno) so bile višek ženske orodne telovadbe v Amsterdamu. Nehote smo se povpraševali: »Ali je to sploh mogoče?« Dobil sem utis, da ženska tudi na orodju ne zaostaja za moškim (vsaj v takih vajah, kjer je treba pokazati pogum — ne moči). Izvajale so gibe, s katerimi se morejo ponašati celo najboljši telovadci; omenim naj le raznoško in premet (salto), katera giba občudujemo na naših stadionskih prireditvah. Tudi Angležinje so imele lepe in težke kombinacije na krogih, osobito pa na bradljah. Francozinje so izvajale prav dobro svoje vaje na bradljah, sploh je bila izvedba pri vseh brez izjeme prvovrstna. Italijanke so izvajale vaje na ribstoleh in na poševni in pokončni lestvi. Izvedba dobra — sestava nič posebnega. Slabše pa so bile sestave Madžark.

Po orodnih vajah so sledili skoki. Francozinje so v trojicah skakale preko gredi. Holandke so skakale preko konjev na šir in na vzdolž s prožno desko, tudi Angležinje so skakale preko konjev s prožno desko precej dobro. Italijanke so skakale razne proste skoke, kar mi je zelo ugajalo. Madžarke so žele za svoje plovne skoke preko konja veliko odobravanje.

Izid tekem je bil naslednji:

1. Holandska; 2. Italija; 3. Anglija.

Poleg oficijelnih mednarodnih tekem so se vršili razni nastopi na začetku in na koncu telovadnih tekem. Prvi dan so nastopali Holandci in Holandke s prostimi vajami in vajami na orodju. Izvedba prostih vaj (deklet) je bila dobra, nakar nastopijo na gredeh in krogih, moški pa na bradljah in z vajami s palicami. Na koncu so dekleta izvedla še vaje s kiji, nakar so skupno odšli. Za njimi nastopijo Madžarke v narodnih nošah z madžarskim narodnim plesom.

Posebno pozornost je vzbudil nastop nemške visoke šole za telesne vaje iz Berlina, ki je na vse navzoče napravil kar najlepši vtis. Nastopili so sami mladi fantje in dekleta — preko 100 po številu, ki so prikorakali v areno s svojevrstno godbo na čelu. Najprvo so izvedla dekleta lepo zamišljene gimnastične vaje, nato pa fantje. Nato so nam pokazala dekleta tek preko zaprek, za njimi pa fantje (seveda preko višjih zaprek), vsi v trojicah. To je bilo krasno. Fantje so nam dalje pokazali metanje kopja, dekleta pa metanje žoge — vse v masi. Vsi skupaj pa so igrali, odnosno izvajali neke vaje s takozvanim »Medijinbalom«. Na koncu so predvedli fantje boks, dekleta pa talno gimnastiko, nakar so ta mlada in zdrava telesa, ki so se tako lepo spajala z zeleno areno, odšla iz Stadiona ob ogromnem aplavzu.

Poslednji dan po tekmah je bil drugi javni nastop. Ta dan so nastopile tudi češke Sokolice, ki so nam pokazale nekaj res lepih stvari. Njihove vaje s kiji so bile nekaj krasnega in brez dvoma izmed vseh vaj s kiji, kar sem jih doslej videl, najlepše. Njihov nastop na bradlji je bil dober, vendar ne na oni višini kot pri tekmi Angležinj ali Holandk.

Za njimi so nastopili Poljaki. Izvajali so lepe proste vaje, ki so bile pa tudi precej težke. Tudi skoki preko konja so nam zelo ugajali, dočim o simultanih vajah na bradljah in drogih tega nikakor ne moremo trditi. Nato nastopijo še enkrat Čehinje v narodnih nošah s svojimi narodnimi plesi, nakar je bila lepo uspela telovadna prireditev v Amsterdamski olimpijadi zaključena.

Pa še nekaj ne smem pozabiti. Organizacija prireditve je bila na višku. Vse je vzorno funkcioniralo. Vsaka reč je bila ob določenem času na svojem mestu. Vladal je ves čas vzoren red in disciplina. In tudi vse telovadne vrste so bile ob pravem času na določenih mestih. Amsterdamska telovadna olimpijada je bila v vsakem oziru na višku in želim še mnogo takih prireditev videti.

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Cvetka. Tudi če nimaš posebnega poročati, mi vseeno piši, saj nisem tako radovedna za novice, pač pa, kako se mojim dekletom godi. Prav, da te delo v krožku veseli! Mnogo koristnega lahko storiš, ako se posvetiš delu zanj. Tudi je to prav dobra šola zate in za razvoj Tvojega značaja. Ako je človek zaposlen, nima toliko časa odpirati ušesa in srce raznim muham, ki so mu potem le v nadlego. Prijateljstvo je pa tako, da se ne dá izsiliti in ne vsiliti. Pride ko in če samo hoče; pravimo: duši in srci se najdeta. In ako gresta narazen, se niti eno, niti drugo ne da zadržati in prikleniti. — Posebnega, t. j. lastnega lista hrvatske. Orlice nimajo; pač pa imajo Orli svoje liste, n. pr. »Mladost« in »Orlovska straža« (uprava Zagreb, Kaptol št. 27). V kratkem začne izhajati hrvatski list (nabožen in asketičen), ki mu pa še ne vem naslova; pravijo pa, da bo dober. Ko izvem, Ti sporočim. Nemške knjige ocenjuje od časa do časa Vigred; tiste so vse lepe. Lep je tudi deklški list »Sonnenland« (Verwaltung: Innsbruck, Maximilianstr. 9), le precej drag je, 30 Din za četrtletje. Če zmoreš, Ti ga prav topla priporočam. — Oglašaj se pogosteje, da bo naš kotichek stalno zaseden!

Nežika. Ti moja uboga revica, Ti! Verjemi mi, da bi Ti iz srca rada pomagala, ko bi bilo v moji moči. Ker pa Ti takole iz daljave ne morem pomagati, se vsedem k Tvoji bolniški postelji in Te želim potolažiti, kolikor se dá. V prvi vrsti je res treba, da si hvaležna Bogu, da Te je tako lepo obvaroval in si zdaj poročena. Vse križe pa, ki so Te doslej obiskali in ki Te še bodo — prav gotovo niso še ti zadnji — daruj Bogu in jih potrpežljivo prenašaj, da se Ti izpolni iskrena želja, ko bo tudi Tvoj mož s Teboj ene misli v najvišjih in najsvetejših rečeh. Zraven pa moli zanj in Tvoja mama naj tudi mnogo molijo v ta namen, saj matere imate premogočno zaveznico v sami nebeski Materi in skupna molitev vse premore. Gotovo pride tudi čas, ko bo v Tvojem domu zavladał oni duh, ki je vodil sv. nazareško Družino, in takrat bo tudi v Tvoji družinici zasijala prava sreča, ki jo dosedaj še pogrešaš. Do tedaj pa vdano prenašaj vse, kar Ti Bog pošlje! Kot mlada žena in mamica moraš pač biti tudi svečenica, ki se ne prestraši nobene žrtve. Piši pa prav pogosto, da ostaneva tudi nadalje v trajnem stiku!

Bela križarka. Prav nič me nisi užalila! Mislila sem le, če Ti Bog ponuja svojo pomoč (na ta način, kakor si jo zdaj le izkoristila), potem si pač sama kriva, če ne zgrabiš zanjo, potem pa tožiš. Hvala Bogu, da si zdaj mirna! Da si ostala v stari službi, je tudi čisto prav. Saj pregovor pravi: »Goste

službe, redke suknje.« Če moreš vzdržati, se le drži hiše, saj v vsakem stanu lahko veliko dobrega storiš. Ime si pa lahko izbereš in mi ga sporočiš kakršnokoli, ker to je čisto samo najina zadeva. Da se le midve poznava, pa je dovolj. Tvoje pisavo pa zdaj že čisto dobro poznam. Le pogosto piši, četudi nimaš kakih posebnih želj! Bog Te živi!

Mala. Meni se zdi, da si sama delaš vse preveč nepotrebnih skrbi in si pripravljáš bolečine, ko bi treba ne bilo. Saj je čisto prav, da si ponosna in to tudi moraš biti; vendar pa zato biti ponosen, da potem lahko tožiš in sama sebe mučiš, to pa res ni pametno. — Če si ga spoznala, da je značajan in vreden Tvoje ljubezni, potem je to znamenje, da je prav in se Ti ni treba nikake skrivalnice igrati. Zraven pa pomisli še to, da ga s svojim odbijajočim obnašanjem morebiti tiraš na slaba pota in v razne nevarnosti, ki jim je pač njegov stan tako zelo izpostavljen. Morebiti sta se pa zdaj o božjiču v tem največjem prazniku božje ljubezni do jasnosti porazgovorila in zdaj oba vesta, pri čem, da sta. To je tudi edino pravilno. — Da bi se z Vama zgodilo vse tako, kakor je v dobrotnih božjih načrtih, to prav iskreno želim. Ti pa mi kmalu zopet kaj poročaj! Lep pozdrav!

Zora. Dobrodošla prav iskreno v našem krogu! Zelo pa se motiš, ako misliš, da smo me tu v našem koticčku Bog vé kje na višku naših stremljenj. O, ne! Res, da so vsa naša pota obrnjena kvišku, navzgor k našim najvišjim ciljem in idealom; toda sveste smo si, da so vsa ta naša pota prazna in brezuspešna, ako ni Bog tisti, ki nas dviga. Vemo pa tudi, da višine naših idealov ne moremo doseči tu v časnosti, ampak šele nekdaj v večnosti in da je vsa naša življenska pot en sam polet do njih, en sam dvig do tja, ki se nam bo pa posrečil le, ako nas podpira božja pomoč. Ako si tudi Ti teh misli, potem hočemo hoditi skupaj roko v roki, pa bodisi, da ostaneš tu ali se vrneš v svoj tužni dom, ki mu veljajo naše najiskrenejše želje. Oglasi se zopet kmalu!

Julietta. Tvoje pismo sem prejela in sama prečitala ter ga nihče drugi ne dobi v roko. Da kljub povpraševanju ne izveš za mene, je pa pač vzrok ta, ker je to uredniška tajnost. — Pa k odgovoru na Tvoje pismo! V prvi vrsti Ti svetujem, da se kot uradnica čimprej naučiš pravičnega pisanja; pomot namreč kar mrgoli. Za to vajo prav lahko porabiš tisti čas, ki ga tratiš z nepotrebnim pisanjem pisem na razne kraje. — Tisto »prokletstvo«, o katerem govoriš, ni prav nič drugega kot sad Tvojega irlotanja tja in sem. Kaj misliš, da ljubezen raste sredi ceste, da se vsakdo lahko obregne obnjo? Ljubezen je čisto nekaj notranjega in svetega v našem srcu, v naši duši, ki nima prav nič zunanjega. Kar je pri tem izražena v našem vnanjem ponašanju, je le odsev onih tajinstvenih notranjih čuvstev, samo na sebi pa nima z ljubeznijo prav nič opraviti. Zato pusti vse zavijanje z očmi, ki

Te le ponižuje in sramoti v moških očeh. Dekle, ki se prodaja s koketiranjem, sicer lahko računa, da se bo prodala, a tiste svete in tihe sreče ne bo dosegla, ki ji je pogoj sorodnost srca in duše. Ničesar ne sovražim bolj, kot tisto prodajanje mesa, ki si mu, kakor vidim, tudi Ti zapadla. Še je čas, da se vrneš s tega pota, ki prav gotovo ne vodi k sreči. — Zdaj tudi gotovo razumeš, da Ti zahtevanih pojasnil ne morem dati. Zelim Ti prav iskreno, da prideš do spoznanja, na kako nevarno pot si se podala s prvim korakom že in da so odtod vsi neuspehi v Tvojem mladem življenju. Z vso ljubeznijo pa se hočem zavzeti za Te, da Ti pokažem pot k resnični in trajni sreči. Zato pridi skoro zopet!

Tugomira. Ne samo tolažilnih besed, vsega bi Ti rada dala, da bi bila Tvoja sreča popolna. Veš, draga moja, prav iskreno Ti čestitam, da se Ti obeta tako lepa bodočnost! Iz Tvojega lepega, nevestinega pisma razberem vso ono srečo, ki je dana čistim dušam, ko odhajajo pred oltar, da sklenejo vekotrajno zvezo ljubezni v Bogu. Ničesar se Ti ni treba bati, saj odhajata oba v novi dom izpred Marijinega oltarja, ki Vama bo mati kakor doslej, tudi v bodoče. Uresničila bosta tudi ideal orlovstva, ko si bosta ustvarila domače ognjišče na onih svetih temeljih, ki jih orlovstvo vedno zastopa. Zato si pa tudi ne morem prav misliti, da boš prestala z delom v krožku; tega tudi ne smeš! Cetudi boš odšla oddaljena od sedeža krožka, vendar stika z njim ne smeš prekiniti! Res, da pri vsakem delu ne boš mogla biti zraven, res je pa tudi, da bo krožek zelo težko pogrešal tako marljivo delavko. Gotovo si boš znala pridobiti vsaj kako uro na teden, da boš vsaj z dobrimi nasveti še sodelovala. To je tudi Tebi potrebno! Saj nimamo druge ženske organizacije, ki bi bolj odgovarjala vsem ženskim potrebam, kakor je naša Orliška. Saj sama čutiš, da se presnavlja iz leta v leto bolj v tisto smer, ko bo nudila prav toliko poročenim ženi in materi, kakor mlademu dekletu, ki se šele pripravlja za življenje. Zato pa nujno potrebuje med ženami zastopnic, ki so izrastle iz nje in zato razumejo njene težnje. Ena taka pionirka boš tudi Ti v novem stanu in z vso smelostjo računam s Teboj. Ne smeš in ne smeš odreči tega svoji kulturni matici! — Seveda pa pričakujem tudi, da tudi pošlej ne pozabiš na naš kotichek in mi poročaš o vsem, karkoli doživljaš. Tako naša zveza ne bo pretrgana, ampak celo učvrščena in bomo tudi nadalje stopale skupaj roko v roki do naših končnih ciljev!

Upajoča. Ne vem, kako naj rečem, ali je prav ali ne, ko si si zazelela jasnosti. Vse, kakor je bolje, da veš, kako je. Seveda pa bi bilo tudi potrebno, da se po tem spoznanju tudi ravnaš, a kakor vidim, ne moreš prav. Počakaj torej, da se stvar sama po sebi razčisti! Seveda prav dobro razumem Tvojo ljubezni žejno dušico, a vem tudi, da ne zadošča le ljubezen z ene strani. Z obeh strani mora

biti enako močna, enako sveta in plemenita, da vse zmore, vse razume, vse prestane... Verjamem, da Ti je silno težko, vendar Te prosim, ne govori o tem z nikomer, tudi z njim ne več! Saj, če je v božjem načrtu, da se dobita, se gotovo bosta! Kadar Ti je posebno hudo, pa mi piši, saj zdaj pozimi imaš več časa. Čakala bom na Tebe in se skušala živjeti v vse Tvoje veselje in v vso Tvojo žalost. Zato kmalu zopet pridi!

Maruška. Ne morem Ti povedati, kako sem bila vesela Tvojega pisma! Solze so me polile, ko tako lepo pripoveduješ prelepe adventne navade pri Vas in Tvoje božično pričakovanje. Zdi se mi, da se mi je povrnila moja mladost, ker smo tudi pri nas imeli prav take božične navade. Seveda se Ti mora vse lepo zdeti, ker Ti sega vse tako k srcu! Ohrani si vso to lepoto in poezijo za vedno! Tudi v najhujših življenjskih bojih Ti bo žarka luč ta prelepi spomin tako sveto preživljenih adventnih in božičnih dni! — Če bom molila pri jaslicah tudi za Tebe? Tudi sicer ne mine dan, da ne bi molila za vse, prav vse moje varovanke. Ne morem jih sicer vseh imenovati, ker jih je preveč, a izročam jih vse Bogu, naj jim On da vsem in vsaki, kar ji je najbolj treba. Te dni, ko hodimo iz cerkve v cerkev in obiskujemo povsod Jezuščka v jaslicah, pa seveda vedno iznova mislim na moja dekleta in jih vse kakor goreče svečke postavljam pred jaslice v veselje malemu Bogcu. Tudi Ti žariš tam in morebiti bo Tvoja svečica dogorevala prav zares v samostanu? — Upam, da Te nisem izdala. Piši mi zopet kmalu in tudi o tem, če si ujela kaj solnčnih žarkov!

Zinka. Ne samo voščil — seveda sem tudi teh vesela — ampak daljših poročil želim od Tebe, in sicer posebno od Tebe. Da vem, kako se Ti godi, kaj počenjaš, kako se imaš. Seveda sem tudi Tebe izročila Jezuščku, da Te varuje in vodi v velikomestnem vrvežu. Toda Tvoje pisemce je tako kratko, kakor preračunjeno samo za voščilo. Upam, da vendar domačih ne zanemarjaš tako? Upam pa tudi, da boš tudi meni še napisala prav kmalu daljše poročilo, kajne? Dotlej pa iskren Bog živi!

Bogdana. Veš, moj mali otroček, da se mi prav res ne zdi prav, da tako resno in trpko govoriš o usodi življenja! Saj še življenja nisi niti prigea. Se vedno se greješ ob žarki toploti dragega doma. Cetudi čakaš na službo, vendar Ti svetujem, da te čase prav dobro porabiš, da se zopet ukoreniniš v domu, ki si se mu kolikor toliko odtujila v času svojega studija. Te niti, ki vežejo človeka na dom, so mu za vse življenje opora. — Zakaj praviš, da ne moreš vstopiti kot brezplačna moč v službo? To lahko vsaka stori in niti ni treba posebnih potov. Tudi Tebi to svetujem, da imaš potem več izgleda na nastavitev. Poizkusi! Potolažim naj Te? O, kako rada, če bi to le kaj pomagalo! Verjemi mi, da iskreno čutim s Teboj in bi Ti rada, srčno rada pomagala, če bi bilo v moji

moči. Ali mi verjameš? Ker pa ne vem, kako naj Ti pomagam, mi vsaj piši, da vem! Dotlej pa iskreno pozdravljena!

Viktorija O. Res mi moraš zdaj večkrat pisati, sicer se bova tako odtujili in se še poznali ne bova več. — Res, doma je najboljše; toda če se Ti ponudi prilika, da se kaj izučiš, le porabi jo! Saj človek toliko velja, kolikor zna. — Nič ne maraj, če se ljudje norčujejo iz Marijinih družbenic! Verjemi mi, da to delajo le taki, ki sami nikoli niso okusili sreče Marijinega otroka. Ko bi pa razumeli in do dna spoznali to odliko, bi pač ne govorili tako. Ti in Tvoji sestri ostanite zveste Marijine hčerke in Marija bo Vam ostala zvesta! — Zdaj mi moraš pa pogosteje pisati! Če pohitiš, bo tudi odgovor hitreje prišel. Bodi prav srčno pozdravljena!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Razsvetljava. Prva razsvetljava, s katero si je človek skušal nadomeščati dnevno luč, so bile baklje in trske. Pozneje so jeli uporabljati za razsvetljavo olje, loj, vosek. Danes rabimo za razsvetljavo, sveče, petrolej, elektriko, plin, karbid.

Ker nam torej naravno dnevno luč nadomešča umetna razsvetljava, moramo biti previdni, da si z njo ne kvarimo oči. Hitra menjava iz teme v močno razsvetljen prostor ali narobe, je za oči zelo škodljiva. Slabo je tudi za oči, če v umetno razsvetljen prostor prodira še dnevna svetloba. Zato moramo takoj, ko luč prižgemo, okna zastreti. Svetiljka naj visi na stropu, da ne pada luč naravnost v oči.

Najpreprostejša razsvetljava je v našem času brez dvoma sveča, pa vendar dražja kakor petrolej ali elektrika. Migljajoča luč sveče pa tudi za oči ni dobra. Sveče izdelujejo iz loja, voska, parafina in stearina.

Krog leta 1850 se je začel uporabljati za razsvetljavo petrolej. Petrolej prihaja iz zemlje. Petrolejni vrelci se nahajajo po vseh delih sveta. Sirovi petrolej ali nafta, katero s posebnimi napravami črpajo g'oboko iz zemlje, ni za takojšnjo rabo. V sebi ima še tudi druga hlapna olja in gorljive snovi, katere se hitro vnamejo in so zato nevarne. Treba ga je torej rafinirati, t. j. izločiti iz njega te sestavine. Dobro očiščen petrolej je čist kakor voda. — Petrolej žgemo v raznovrstnih svetilkah in daje lepo luč, če svetiljke dobro snažimo. Skrbna gospodinja ima strogo določen prostor, kamor se zjutraj postavijo svetiljke. Za snaženje svetilk ima na določenem kraju vedno pripravljenih par volnenih in platenih cunj, s katerimi briše cilindre in druge dele svetilk. Stenj poreži s škarjami ravno, zbrši gorivec, odprtine, skozi katere prihaja zrak, pa osnaži s kurjim

peresom. Važno je tudi, da cilindri ni premajhen in ne prevelik. Če je premajhen, gori luč slabo, če je prevelik, rad počí. Svetiljke je snažiti in nalivati izključno le podnevi.

Ko luč nažgeš, privij stenj, potem ga zopet odvij, da se cilindri polagoma segreje. Preden luč ugasneš, stenj odvij in upihni luč od strani. Luč od zgoraj upihovati je nevarno.

Nekatere gospodinje imajo navado, da pustijo petrolejko goreti z majhnim plamenom, češ, da prihranijo na petroleju. Izkušnja uči, da se na petroleju ne prihrani skoraj nič, pač pa škodujemo s tem našemu zdravju, ker taka luč dela saje in dim ter širi zelo neprijeten duh.

Svetiljka, stoječa ali viseča, naj ne bo brez senčnika. To je potrebno zaradi oči, pa tudi luč nam zaleže več, ker je s senčnikom svetloba osredotočena na gotov prostor.

Viseče svetiljke je večkrat treba pregledati, če vrvice ni kaj pokvarjena, da ne pade svetiljka na tla. Površnost v tem pogledu, je že veliko nesreč povzročila. — Goreči petrolej se pogasi najlažje, ako se popolnoma pokrije z obleko ali odejo, s pepelom, peskom ali z moko.

Svetilni plin se je rabil za razsvetljavo skoraj 100 let prej nego petrolej. Pripravljajo se v velikih plinarnah iz premoga. Čeprav je cenejši od petroleja, se rabi le v večjih mestih. V ličnih štedilnikih ga rabijo tudi za kuhanje jedil. Tudi sobe ogrevajo z njim. — Svetilni plin je zdravju zelo škodljiv, če ga vdihavamo. Zato se morajo plinove cevi večkrat pregledati, če niso kaj pokvarjene, da ne uhaja plin iz njih.

Iz karbida se pripravlja lepa acetilena luč. Največ jo rabijo kolesarji in vozniki. Za razsvetljavo posameznih poslopij ne pride veliko v poštev, ker so potrebni za proizvajanje posebni prostori, kateri morajo biti več metrov oddaljeni od stanovanjskih prostorov.

Izmed vseh tu omenjenih razsvetljav je električna razsvetljava brez dvoma najbolj priljubljena, pa tudi najbolj razširjena. Električna luč je lepa in prijetna za oči; razvija prav malo toplote, pa nikalih škodljivih plinov. Gospodinja, ki se je na električno razsvetljavo navadila, bi se ji pač težko odpovedala. — Za razsvetljavo stanovanj in gospodarskih poslopij se poslužujemo električnih žarnic. Za razsvetljevanje mestnih ulic, tovarn, rudnikov, večjih dvoran itd. se rabi električna luč na oblok ali obločnice, katere dajejo intenzivnejšo luč kakor navadne žarnice. — V stanovanjih rabimo navadno 16 do 24-svečne žarnice. Ena žarnica sveti 1000 do 1500 ur. — V krajih, kjer imajo za proizvajanje električnega toka velike vodne sile, je električna luč cenejša nego vsaka druga.

Špohov štrukelj. V skledo deni 1 liter moke ter vlij vanj 2 dkg v mleku vzhajane kvasu, eno raztepeno jajce, $\frac{1}{4}$ l mleka in malo soli. Vse to dobro ogneti in pusti, da vzhaja. Medtem zreži primerno količino sveže slanine in jo scvri. Nato razvaljaj vzhajano testo, potresi ga s scvrto, a nekoliko ohlajeno

slanino, rahlo zavij in deni v pomazano pekačo. Ko vzhaja, ga pomazi po vrhu z jajcem ali z mlekom in speci. Še toplega razreži in daj na mizo.

Ocvrti žličniki. En liter fine presejane moke deni v skledo. Dodaj 2 dkg vzhajane gvasu, $\frac{1}{4}$ l mleka, 1 rumenjaka, 2 žlici presnega masla in malo soli. Vse skupaj s kuhaličnico dobro vtepi ter postavi na toplo. V ponvi razbeldi masti, dosti vzhajano testo zajemaj z jedno žlico, deni v mast in jih čez malo časa obrni. Ko zarumene, jih poberi ven, z žičasto zajemalko in deni tako, da jim mast odteče.

Krompirjeve vrečice. Tri kuhane in skozi sito pretlačene krompirje, 5 žlic presnega masla, eno raztepeno jajce, 2 žlici sladkorja, pol kavne žličke pecilnega praška vmešaj in dodaj toliko moke, da dobiš mehko in gladko testo. Nato testo razvaljaj za nožev hrbet debelo, zreži na štirioglate krpe. V sredo krpe deni marmelado ali kako drugo sadje; vse štiri ogle skupaj zloži, deni v pekačo, pomazi z jajcem in peci v vroči pečici.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

3.

Draga Marija! Ko je zorel v tebi p'od materinstva, sta vzgojeslovec in higijeničar molčala, da ne bi motila z besedami tvoje svete misije. Danes, ko je stara tvoja druga hčerka že en mesec, in si se ti lotila zopet vsakdanjih opravil, se zopet oglašam. Tvoja mala sedaj še spi v varstvu močne in mirne kmetске varuhinje, ki jo tudi doji s svojim mlekom. In prav sedaj se pripravlja Silvia vsa vzhicena na velik dogodek — vstop v šolo. Čeravno je tvoje mlajše dete tako nežno, je v tem hipu Silvija potrebnejša tvoje pozornosti in skrbi. Prvi je dovolj nuditi hrano in spanje ter najbolje pustiti jo v miru.

Verjamem ti, ko praviš, da je sprejela Silvija z veseljem novo sestrico. Vendar, ali se ti ne zdi, da ji more biti končno vendarle hudo, ko vidi, da deliš sedaj svojo ljubezen na dvoje, a prej je bila vsa njena? Mar se ti ne zdi, da se je čutila zapuščeno, ko si jo morala po potrebi oddaljiti od sebe? Na vsak način ji je ta izreden dogodek povečal občutljivost.

Edinole v tvoji moči je, da jo pomiriš in je ne puščaš same, niti ne v varstvu služkinje. Dovolj mi še besedo na ta račun. Vidim tvoj ironičen nasmeh: »Moj Bog, tudi boter se zapleta v ta dolgočasen pogovor in ne ve, da sem opustila obiske, na katerih razpravljajo gospe o služkinjah.« Prav si storila, da si pustila te klepetulje, a vendar je treba vzeti stvar resno.

Ali se še spominjaš, kako je bilo lansko leto, ko sem bil tvoj gost? Silvija je bila za-

topljena vase kar več tednov, imela je žalosten obraz in široko odprte oči. In nekega dne je vprašala nepričakovano, s pritajenim glasom:

»Mama, kaj so to ošpice?«

Beseda se ji je komaj trgala od ust.

Odgovorila si ji, da je to neka bolezen kot vse druge, na katero pa ji ni treba misliti. A ni spremenila svojega izraza. Zdelo se je, da je z mislijo čisto neke druge, pri igri. Malo za tem je vprašala z nekoliko trepetajočim glasom, kaj je skratinka in še po nekaterih drugih boleznih. Cudili smo se, odkod ima neki to bogato zalogo zdravniških imen bolezni, ko se vendar zelo redkokdaj razgovarja vpričo nje o sliničnih stvareh.

Če se še spominjaš, sem kmalu pogodil ključ te uganke. Zalotil sem nekega dne sobarico Franciško, ko se je zadrla nad otrokom radi neke male kljubovalnosti: »Da bi te mi odvzele ošpice!«

Iz strahu, ki je sijal iz otrokovih oči, sem sklepal, da se je ta želja večkrat ponavljala. Zahteval sem, da odpustiš služkinjo. Ti si se temu uprla in mi naštevala vse njene vrline. Kar se je pravkar dogodilo, se ti je zdelo malenkostno, češ Silvija je premajhna, da bi se razburjala zaradi tega. Končno sem te le prepričal, in Franciška je odšla. Vem, da ne moreš stati vedno ob otroku, ker nisi samo mati, nego tudi žena. Silvija je zdaj že velika, zato bi bil mnenja, da vzameš vsaj po par ur na dan v službo izučeno in vzgojeno dekle, če že ne moreš vzdrževati stalne guvernante, a i pa, če ti materinska ljubosumnost ne dovoljuje tega. Pri izbiri te pa bodi skrajno previdna. Varuj se takih, ki žive samo lišpu in toaleti, vzemi resno in ljubeznjivo in obenem strogo dekle, ki se spozna z otroki. Piši mi, če si sprejela moj nasvet in, ko dobiš dekle, mi ga opiši.

4.

Lahko si misliš, kako me je razveselilo tvoje pismo. Le tega ne vem, če si mi opisala gospodično Marico v vsej njeni istinitosti. Dobra in prizanesljiva kot si, ne moreš opisati človeka, da ne bi mu dodala par smešnih potez, pa živahnosti in porednosti. Iz tvojega pisma veje tista hudomušnost, ki je obča pri vas ženskah, a vam jo stroga vzgoja in življenjska resnost kaj spretno prikrieva. Po tvoji napihnjeni sliki gospodične Marice sk'epam, da kljub njeni preobilni rasti in zategnjeni izgovarjavi črke »r« ni prava tako smešna. Rojena je Nemka, a vzgojena kot Čehinja. Res, ljubše bi mi bilo, da si izbrala Slovenko, kajti Silvija je še premajhna, da bi se učila tujih jezikov. K sreči bo češčina kot našemu soroden jezik, stavila deklinirnemu umskemu razvoju manjše ovire, kot bi n. pr. nemščina ali francoščina. Praviš tudi, da je gospodična Marica veselega značaja in se je Silviji prikupila na mah. To je največ vredno. Bojiš se, da bi se ti hčerka ne odtujila in ne vzljubila nje? Ta strah se mi zdi odveč, ker je otrok v njenem varstvu le tri

popoldanske ure, ko je prost šole. In končno si ti mati, Silvija pa je dovolj razumna in občutljiva ter dobro ve to, ve tudi, da ne more nobena ljubezen nikoli preseči in nadomestiti materine.

Praviš, da se ji je sedaj poleglo navdušenje za šolo, katera je sedaj ne zadovoljuje več. Vrača se domov zamišljena in žalostna. Govorila si z učiteljico, ki toži, da je raztresena.

Vprašuješ me, če ne bi bilo bolje, oskrbeti ji vsaj prva leta pouk doma. Ker me že vprašaš za moj nasvet, evo ga: To ti odločno in dosledno odsvetujem. Silvija nima bratcev in sestic njenih let, živila je vedno sama in zrastle zato nasilna in boječa. Ona rabi dekliske družbe, rabi raztresenja, ki ji ga nudi šola. Saj sem ti že večkrat rekel, da preveč misli in fantazira. Matere ste preveč zaljubljene v svoje otroke, zato vam uide marsikatera posebnost, ki pa ne ubeži očesu navadnega opazovalca. Rekel sem ti že, da je Silvija preveč zamišljen in sanjav otrok. Večkrat jo vidimo, ko premišljuje z napetostjo in ne slutimo, kakšne strahovite predstave se kopičijo v njeni glavi. Če pa bi brali zdravniške knjige o bolestin in mučni domišljiji nervoznih in umsko preveč razvitih otrok, bi se zgrozili.

Ne neham poudarjati, da je pri takih otrocih šola, kljub vsem svojim napakam, še vedno edina pot in sredstvo, da jih spravimo v ravnotežje ali normalno stanje. Seveda ne smemo prepustiti otrok šoli s slepo vero, da so v dobrih rokah. Starši morajo nadzorovati delo šole ni poučiti ob priliki učitelja o značaju svojih otrok.

Silvija ni odgovorna za njeno raztresenost, kot je odgovorna takrat, ko se kljub tvoji prepovedi nabaše sladčic. Mrtva je radi njene ne preveč bujne telesne rasti in živčne občutljivosti.

Skušaj to raztolmačiti učiteljici, da je ne bo kaznovala radi njene raztresenosti in jo bo skušala pripraviti z lepo besedo do pozornosti.

Ko sem bil še otrok... Smešno — kaj ne? — da govori tvoj boter o tako davnem času. Toda kaj hočeš, včasih, ko se motim z otroki, postanem tudi jaz otrok. — Ko sem hodil v ljudsko šolo, sem imel nekoga za o raztresenega tovariša. Naša čudna učiteljica ga ni le kregala vsak hip radi te napake, nego kazala ob vsaki priliki z zasmehovanjem nanj ter ga sramotila vpricho njegovih tovarišev. Ti so seveda mislili pod njenim pritiskom, da jo zadovoljujejo, če se tudi oni norčujejo ž njim. Nekega dne ga je poklicala nekako takole in se gotovo ni zavedala posledic tega zmerjanja: »Ti zijalo, ki zijas vedno v zrak, povej mi...« ne vem že kaj! Te besede so dvignile smeh v razredu, in od tistega dne so ga vsi klicali s pridevkom »zijalo«.

Ze takrat sem slutil, kaj je moral občutiti tisti otrok, in pozneje me je uveril o tem tudi on sam. Rekel je, da se ni nobene gren-

kosti in krivice iz poznejšega življenja spominjal z nekim čuvstvom maščevanosti kot tistega mučeništva, ki ga je prestal v šoli kot otrok, ko se še ni mogel braniti.

»Ko smo veliki in se znamo boriti, prenesemo lahko vsako bolešt,« mi je pravil pozneje, »a če nas ta napade kot otroke, nas zmaga, še preden utegnemo pomisliti na rešitev«. Tisti otrok, moj poznejši drag prijatelj, je nosil v svojem značaju neizbrisen pečat prvih mučnih šolskih let. Ker je živel takrat pod tistim pritiskom in v zasmehovanju, je postal silno plah. Da ga ni v poznejših letih vodila odločna roka in mu pomagala zlomiti to privzgojeno plašljivost, bi bil šel njegov izborn talent v zlo.

Ti Marija veš, kako spoštujem učiteljstvo, med katerim sem imel priliko opaziti lepe zglede požrtvovalnosti in gorečnosti, toda tista človeška bitja, ki so mu izročena v varstvo, so tako nežna in krhka, da zahtevajo veliko več ko obširnega znanja, temveč brezkončno oblikovanega čuvstva in globokega poznavanja otroške duše.

Tisti, komur so neznane globine te duše in njene v neskončnost deljive sestavine, lahko pri najboljšem namenu škoduje. Razumna in previdna mati je v tem pogledu učitelju lahko v veliko pomoč s tem, da mu pojasnjuje otrokov značaj, katerega je težko doumeti v tistem ozračju šolske povprečnosti. Govori torej mnogokrat z učiteljico o tvoji hčerki. Ne nadleguj je z malenkostmi. Vprašaj jo za nasvet o priliki in previdno izražaj svoje misli in želje o hčerki.

O šoli bi bilo še marsikaj povedati, a za danes dovolj. (Dalje prih.)

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

Minka Rožnikova:

NAUKI IN NAVADE.

Zgled je pri vzgoji nekaj tako naravnega, da se nudi gojencu največkrat brez posebnega namena.

Drugače je s podajanjem naukov. Dočim daje mati svojemu otroku zgled brez kakega posebnega povoda, mu »pridiguje« obično le povodom. N. pr.: Otrok stori kaj nedovoljenega. Mati ga pouči, da tega ne sme več storiti, kaj vse lahko iz tega nastane, če bo še nadalje tako ravnal, kam lahko privede otroka-nepoboljšljivca ta ali oni pregrešek itd. Obenem stavi za zgled otroku tudi kakega prav pridnega, zglednega, že odraslega mladeniča ali mladenko. Pove mu, da je postal to, kar je, le zato, ker je bil priden in poslušen že kot otrok.

Taki so nauki za otroka. Nikdar pa ne dajaj mati otroku naukov brez pravega povoda, nesmotreno, le iz nervoznosti in raz-

dražnosti ali pri vsakem najmanjšem prestopku. Otrok se takim prepogostim »pridigam« privadi tako, da jih ne smatra več za resne, temveč mu otopi dovzetnost zanje polagoma docela.

Na tem mestu prav posebno velja načelo: »Kratka, primerna in jedrnata beseda v pravem času več velja in več doseže, nego še tako dolga pridiga, govornjena gluhiim ušesom.«

Zato poučuj otroka le v kratkih, jasnih, jedrnatih izrazih! Izogibaj se dolgovečnosti! Obenem se opiraj na resnične dogodke iz življenja, kakor sem že zgoraj omenila. Otrok ima pri tem priliko, sam opazovati, sam doživljati in mu gre bolj do srca.

Iz vsakega tvojega nauka pa naj otrok spoznava, kako ga ljubiš. Zaveda naj se, da prihajajo vse te besede iz ljubečega materinega srca, ki želi le dobro svojemu otroku.

Znaj in pomni: »Lepa beseda lepo mesto najde.« Zlovoljna, razdražena, ne obkladaj dete s pridigami. Veliko več dosežeš v takem slučaju z molkom.

Z bistrumnim opazovanjem otroka kmalu spoznaš, kdaj je na mestu nauk, kdaj kazeni, kdaj je najbolje pregrešek prezreti in molčati.

Dobri nauki pa le tedaj rode s sigurnostjo tudi dobre sadove, če jih spremljajo dobri zgledi. Čim bo gojenec opazil, da vzgojiteljji sami ne živijo tako, kakor njega uče, so vsi nauki brezuspešni. Živi torej sama tako, kot od otroka zahtevaš!

Navada. Zelo veliko vzgojno moč ima navada. Zato prisvajaj otroku samo lepe navade. Cesar se je kdo priučil v detinskih letih, bodisi lepega in dobrega, ali pa slabega in hudega, tega ne opusti nikdar.

Zelo resničen je znani pregovor: »Stara navada — železna srajca« ali »Cesar se je Janezek naučil, bo tudi Janez znal«.

Zelo težko je opustiti in odložiti slabe, že ukoreninjene navade, mnogo težje, nego si prilastiti nove dobre.

Navajati gojenca na lepe navade je najlažje v nežni, detinski dobi, tako za mater kot za dete. Kakor hitro pa mati odlaša in prepušča otroku, da se razvija po svoji mili volji, se ji bo to zelo maščevalo pri poznejši vzgoji. Kar bi prej dosegla mimogrede, brez posebnega truda, za to je treba pozneje veliko prizadevanja.

Otroku že nekako prirojene lepe lastnosti utrjuj že v začetku, slabe pa skušaj zatreti že v kali. Obenem ga navajaj na vse ono lepo in dobro, ki mu ni prirojeno, temveč si mora šele prisvojiti. Prilike zato imaš vse polno. Predvsem ga uči brezpogojne pokorščine, zvestega izpolnjevanja svojih dolžnosti, reda in snage ter mu vcepi čut prave pobožnosti in milosrčnosti.

Varuj pa mati svojega otroka slabih razvad! Ne prizanašaj mu z neopravičenim izgovorom: »Majhen je še, saj ne ve, kaj je prav, ko bo razumnejši, ga že naučim.«

Ravno to načelo je največkrat krivo, da so otroci trmastí, jezljivi, surovi in neposlušni. Kako tožijo tedaj matere in se pritožujejo nad svojimi otroki, a ne vedo, da so zakrivile vse to same z neumestnim prizanašanjem v letih prvih vtisov in navad, ki zapuste neizbrisne sledove in se dajo le težko, težko popraviti.

(Nadaljevanje prih.)

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

O naših pripravah za Prago.

Prihlasi za udeležbo na tem zletu se množe od dne do dne. Ne samo Orli in Orlice, tudi drugi prijatelji orlovskega pokreta z zanimanjem zasledujejo naše zletne priprave in težko pričakujejo dneva, ko posetijo z nami zlato Prago.

Sestre, povabite torej tudi ve svoje prijateljice in znanke, svoje starše, da z Vami praznujejo orlovske slavnosti v Pragi. Zlasti nagovarjajte one, ki imajo narodne noše, da se v čim večjem številu odzovejo vabilu, saj je na sporedu zletnih dni spredov samih narodnih noš najrazličnejših narodnosti. Naša slovenska narodna noša je priznana ena najlepših, torej pokažimo jo!

Pripravljalni odbor v Pragi je pripravil posebno zletno knjižico, ki bo vsakemu udeležencu izvrsten vodnik v zletnih dneh. Knjižica bo izdana v 6 jezikih, med drugimi tudi v slovenskem. Izid knjižice objavimo pravčasno, da si jo lahko vsak interesent čimprej nabavi.

Važno je tudi, da izpregovorimo nekoliko o učenju češkega jezika. Pač smo dolžni našim češkim bratom in sestram, da se vsaj nekoliko naučimo njihovega jezika, da jim tudi s tem pokažemo svoje zanimanje in ljubezen. Ne bo nas stalo mnogo truda, prodreti vsaj v temeljne pojme vsakdanjega pogovora, kajti češki jezik je našemu zelo soroden. Sicer se pa v zadnjem času povsod otvarjajo češki jezikovni tečaji, ki omogočajo vsakemu učenju tega jezika. Da, celo ljubljanska Radio-postaja oddaja že jezikovni pouk v češčini ter omogoča s tem učenje tudi onim, ki bivajo stalno na deželi. (Radio imajo skoraj vsa prosvetna društva in tudi zasebniki!) Izšla je tudi priročna knjižica »Učbenik češkega jezika« od Zpěvák-Orožna, ki Vam bo pomagal preko vseh težkoč in neprilik, ki Vam bodo nastale pri učenju. Začnite torej z učenjem češčine takoj!

Kako napredujete telovadkinje? Ali ste že ponovile točno vaje za leto 1928, naučile vaje za leto 1929? Tekmovalke, vadite in trenirajte vztrajno ter izrabite dobro zadnjih šest mesecev, ki nas še ločijo od tekem, za treniranje! Naj ne bo orlovske oz. orliške družine, kjer se ne bi stalno pripravljali za ta zlet!

Poslovni izpiti. Vprašanja za poslovne izpite, ki bodo v februarju na sedežu srenj, so izšla v OrL. Odborniku za december. Od vsakega krožka mora delati izpit vsaj ena članica. Krožkov odbor pa naj skrbi, da se prihlasi k izpitu več članic. Pravilno in točno poslovanje je za organizacijo velik pripomoček, da dosega svoj cilj; velike važnosti je pa tudi za vsako posameznico, ki se bo potom orl. poslovanja naučila, kako pismeno občeovati v svojem privatnem življenju, zlasti z oblasti.

Tekmovani red in snov za telovadne in prosvetne tekme za leto 1929 je izšel. Vsak krožek bo prejel toliko izvodov, kolikor jih bo naročil. Prosvetna snov obsega sledeče predmete: Vzgojeslovje, državoznanstvo, organizacija, zdravstvo in gospodinjstvo. Vsi predmeti so obdelani prav poljudno, tako da bodo pri tekmah krožki z lahkoto dosegli veliko diplomo. Poleg omenjenih predmetov je za tekme predpisano še govorništvo, deklamacije in petje. Tekme bodo v marcu in aprilu.

Kmetijsko-gospodinjski tečaji. Dne 20. decembra preteklega leta sta bila tečajja zaključena v Dobrepoljah in Solčavi. V obeh tečajih je okusno prirejena razstava pokazala sadove resnega dela v tečaju. Poleg ženskega, moškega in otroškega perila ter drugih ročnih del so bili razstavljeni različni preprosti, pa tudi najfinejši kuharski izdelki. V tečajih so bila na dnevnem redu tudi predavanja, v katerih so se obdeale vse panoge gospodinjstva. Tretji 10-tedenski kmetijsko-gospodinjski tečaj je bil istotako zaključen z bogato razstavo v Višnji gori dne 13. januarja t. l. Istotam se je takoj pričel drugi 10-tedenski kmetijsko-gospodinjski tečaj.

Materin dan. Kakor vsako leto bo tudi letos orliška organizacija praznovala materin dan dne 25. marca. Vsi orliški krožki naj se pravočasno prično pripravljati. Naj ne bo krožka, ki bi to proslavo opustil. Vigred št. 3 bo zopet posvečena materi in bo izšla pravočasno.

Pridobivajte novih naročnic!

Sestre sestram.

Orliški krožek Žižki.
(V slovo sestri Gizeli R.)

Odšla si od nas v Ameriko! Gizela! Ljub nam je naš spomin!

Ze v rani spomladu življenja si obrnila srce k božjemu Solncu ter prihitela pod varno okrilje orliške organizacije. V svoji dekliski duši si gorela za vzore, ki jih zastopa in goji orlišstvo.

Gizela! Dobro veš, kolikokrat si prišla z veseljem med nas! Vselej je iz Tvojega grla zadonela ena ali druga orlovska ali narodna. S Teboj izgublja naš krožek vzorno članico, dobro telovadkinjo in igralko. S Teboj izgubljam navdušeno, požrtvovalno delavko. Ze! Te bomo pogrešale. Za vse pa iskreni: Bog plačaj!

Ljubi'e smo se med seboj s pravo sestrsko ljubeznijo, zato žalujejo srca nas vseh za teboj, ki si odšla v daljno Ameriko.

Sestra! Kličemo Ti: Varuj se, da Te ne zmoti strupeni dih nevarnega sveta. Bodi vztrajna v vzorih! Ostani srečna! — Bog živi! On Te čuvaj na vseh potih!

S. Veronika.

Stari trg pri Ložu. Naj tudi naš krožek poda nekoliko svoje kronike iz preteklega leta! Priredile smo telovadno akademijo skupno z bratskim odsekom 19. III. Izpadla je prav dobro. Teden dni pozneje, 25. marca, pa smo prvič slovesno praznovala materinski dan. Zjutraj smo se spominjale naših mamic pri mizi Gospodovi, popoldne pa smo jih povabile v društveno dvorano, kjer smo nadaljevale slavnost s precej bogatim sporedom. (Govor, petje, deklamacije, simbolična vaja »za materjo« in S. Sardenkova »Mater Dolorosa«.) Vse točke so bile dobro rešene ter so privabile marsikateri materi solze v oči. Med odmorih pa sta dve ma i zamorski deklici (Orličici) pobirali prostovoljne prispevke za misijone, nabrali sta 300 Din, ki smo jih poslali družbi Sv. Petra Klaverja za najpotrebnejše misijone. Tako smo ob splošnem navdušenju in priznanju praznovala prvi materinski dan, kateremu bodo sledili drugi, še lepši.

Takoj za Stadionskim taborom, katerega smo se udeležile polnoštevno, smo imeli okrožno prireditev, dne 15. julija, v Starem trgu. Koliko žrtev je zahtevala ta prireditev, ve le tisti, ki pozna kmetško delo in to v najhujšem letnem času ob košnj. Občinstvo je z veseljem sledilo izvajanjem posameznih vaj. Kdor je videl vse to, se je prepričal, da ima naša domovina tudi tu tik ob meji naših zaslužnih bratov in sester, tik pod belim poitalijančenim Snežnikom krepke sinove in hčere, ki bodo vedno trdno stali na braniku za naše pravo. In še nekaj moram povedati: radio imamo v našem društvu; tudi mi, Kraševci, radi slišimo, kaj se godi po svetu, a še najbolj smo veseli, ko se oglasi naša domača kukavica. Tudi potom radija skušamo naš rod dovesti k solncu, svetlobi, izobrazbi.

Bog živi!

Marija Kvaternik.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravištvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liublana - Lingarjeva ulica

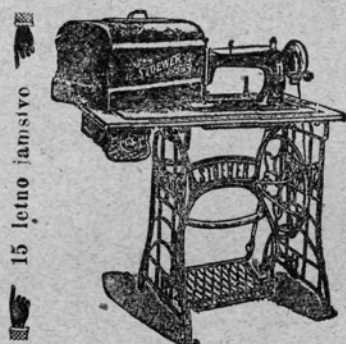
Pred Škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo. cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov, koltrov, flanelastih odevj itd. / Zelo velika izbira vseh vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled slavlja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

Najcenejši je „STÖEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne izdelave prekaša vse do sedaj poznane stroje. Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Dotak v vезenju brezplaćen samo pri

15 letno jamsivo

Ugodni plačilni pogoji

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJ

**TISKARNA - STEROTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst tiskovin, knjig, revij in časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: zvrševanje vsakovrstnih ilustracijskih del, v eni ali več barvah, potom kameno-, offset- ali aluminijevega tiska kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin, raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne klišeje po risbah, perorisih, fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni bakrotisk najrazličnejših umetniških ilustracij kakor tudi časopisov, revij, prospektov, albumov, razglednic, propagandnih tiskovin itd itd

*Zahtevajte
v vsaki Irgovini izrečno le*

Kolinsko cikorijo,

*ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi*

Zavarujte svoje življenje,
poslojpe, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg šte. 33

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri